

Uyarlama Kapsamında Marvel Çizgi Romanları ve Sinema Filmleri: *Infinity War* Örnekleri

Marvel Comics and Movies in The Scope of Adaptation: *Infinity War* Examples

Volkan ÇELİK¹

Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi,
Uzaktan Eğitim Uygulama ve
Araştırma Merkezi, Sivas, Türkiye

Öz

2000'li yıllar ile birlikte hızla artan çizgi romandan uyarlama filmlere bir bakış sunulması için bu çalışmaya başlanmıştır. Amaç, iki farklı sanat dalı arasındaki uyarlamanın ne şekilde gerçekleştiğinin örneklendirilmesidir. Çalışma içerisinde, Jim Starlin'in tarafından yazılan ve çeşitli çizerler tarafından görselleştirilen Infinity Gauntlet ve Infinity War çizgi romanları temel kaynaklar olarak kullanılmıştır. Öncelikli olarak bu çizgi romanların, ardından da çizgi romandan uyarlama konumundaki Infinity War (2018) ve Endgame (2019) filmlerinin karakterleri, hikâyeleri ve de bakış açıları sunulmuştur. Daha sonra ise farklı sanat dallarından (özellikle edebiyat) sinemaya uyarlamada başvurulan yöntem ve bakış açısı ile ilgili teorik bilgiler verilmiş ve seçilen filmler, uyarlama yöntemi çerçevesinde değerlendirilmiştir. Sonuç olarak görülmüştür ki seçilen iki film, çizgi roman versiyonları ile paralellik gösteren, hâkim bakış açısına sahip birer "yorumlayarak uyarlama" örneğidir. Adı geçen filmler, çizgi romanların özüne sadık ancak biriciklikleri olan eserlerdir.

Anahtar Kelimeler: Uyarlama, Bakış Açısı, Çizgi Roman, Marvel, Avengers, Infinity War.

ABSTRACT

This study was made to provide an overview of the rapidly increasing number of comic book adaptation films in the 2000s. The aim is to exemplify how the adaptation between two different art forms is realized. Infinity Gauntlet and Infinity War comics written by Jim Starlin and visualized by various illustrators were used as the main sources in the study. Firstly, the characters, stories and perspectives of these comics and then the comic book adaptations of the movies Infinity War (2018) and Endgame (2019) are presented. Afterwards, theoretical information about the method and point of view used in the adaptation of different branches of art (especially literature) to cinema was given and the selected films were evaluated within the framework of the adaptation method. As a result, it is seen that the two selected films are examples of "adaptation by interpretation" with a dominant point of view that is in parallel with the comic book versions. These films are artworks that are faithful to the essence of the comics but have their own uniqueness.

Keywords: Adaptation, Perspective, Comics, Marvel, Avengers, Infinity War.

Geliş Tarihi/Received 15.07.2021
Kabul Tarihi/Accepted 27.03.2024
Yayın Tarihi/Publication 29.03.2024
Date

Sorumlu Yazar/Corresponding author:
E-mail: celikvolkan58@gmail.com
Cite this article: Çelik, V. (2024). Marvel comics and movies in the scope of adaptation: *infinity war* examples. *Communicata*, 27, 25-40.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.

Giriş

Dünya sinema tarihine, ülke ayırt etmeksizin, genel olarak bakıldığında edebiyatın film üretiminde çok önemli bir kaynak noktası olduğu görülmektedir. Bu bağlamda sinema sektörü ile ilişkili bir internet sitesi olan IMDb¹ verileri, bir örnek teşkil etmesi açısından incelenebilir. Site üzerinden oylanan filmler içerisinde en yüksek puanı almış olan 10 filmden 7 tanesi, çeşitli edebiyat eserlerinden uyarlanmışlardır. Esaretin Bedeli/The Shawshank Redemption (1994), Baba/The Godfather (1972), Baba 2/The Godfather: Part II (1974), Kara Şövalye/The Dark Knight (2008), Schindler'in Listesi/Schindler's List (1993), Yüzüklerin Efendisi: Kralın Dönüşü/The Lord of the Rings: The Return of the King (2003) ve Yüzüklerin Efendisi: Yüzük Kardeşliği/The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring (2001), bahsi geçen uyarlama filmlerdir. Bu örnek filmler, bir noktada, edebiyatın sinema üzerindeki etki oranını yansıtmaktadırlar. IMDb Top 250'yi ilk 15 filme kadar uzattığımızda, Forrest Gump (1994), Fight Club/Dövüş Kulübü (1999), The Lord of the Ring: Two Towers/Yüzüklerin Efendisi: İki Kule (2002) ve Dune: Çöl Gezegeni Bölüm II (2024) de listeye eklenmektedir ki bu filmler ya bir roman ya da öykü uyarlamasıdır (imdb.com, 2024). 250 filmlik listenin tamamı incelendiğinde edebiyat uyarlaması film sayısının daha da artacağı açıktır.

2000 sonrasında ise özellikle Hollywood içerisinde çizgi roman uyarlamaları giderek artış göstermiştir. Başta Disney ve Warner Bros. stüdyoları olmak üzere; hikâye devamlılığına ve tutarlılığına sahip seri filmler ile birlikte Hollywood stüdyoları kendi sinema evrenlerini oluşturmuşlardır. Bu mücadele içerisinde Marvel Comics, DC Comics ve diğer birçok markanın çizgi roman karakterleri sinema filmlerine taşınmıştır. Disney'in, 2008 yılında Iron Man/Demir Adam ile başlayan Marvel Sinema Evreni/Marvel Cinematic Universe bünyesinde birbiriyle öyküsel devamlılığa sahip 33 tane sinema filmi, 2024 yılı itibariyle gösterime girmiş bulunmaktadır. Ayrıca bu filmler ile aynı sinematik evrende geçen ve Disney'in kendi dijital yayın

platformu olan Disney+ için hazırlanmış 11 adet dizi ve 2 adet film de 2024 itibariyle platformda yayınlanmaktadır. Bununla birlikte önümüzdeki dönemde gösterime girmesi planlanan 7 tane filmin ve birçok dizinin daha isimleri ve vizyon tarihleri Marvel'in kendi internet sitesinde ilan edilmiştir. Disney-Marvel projeleri dışında; 13 filmlik bir X-Men serisi de sonrasında Disney tarafından satın alınan, Twenty Century Fox şirketi bünyesinde 2000-2020 yılları arasında sinemaseverler ile buluşturulmuştur (www.marvel.com, 2024).

Marvel Comics, çizgi roman karakterlerinin film haklarını yıllar içinde Universal, Sony ve Twenty Century Fox gibi çeşitli şirketlere sattıktan sonra Disney'in bir alt şirketi halini almış ancak DC Comics, farklı şirketler yerine bütün film haklarını Warner Bros.'a vermiştir. Warner Bros., DC karakterlerini içeren 50'den fazla canlı çekim/live action ve animasyon film üretmiştir. Aynı zamanda, tıpkı Marvel'in sinema evreni gibi, 2013 yılında Man of Steel/Çelik Adam adlı Superman/Süpermen filmi ile başlayan DC Extended Universe/DC Genişletilmiş Evreni adlı bir sinema evreni de bulunmaktadır ve 15 sinema filmi bu evren bünyesinde gösterime girmiştir. Ancak 2023 yılı sonunda DC Genişletilmiş Evreni sona erdirilmiştir.² Yine de Warner Bros., sinema evreni politikasından vazgeçmiş değildir. Halen King Kong ve Godzilla gibi canavarlara odaklanan MonsterVerse projesi devam etmekte ve DC tarafında da yeni bir sinema evreni için çalışmalar sürmektedir. Şirket, ilerleyen dönem için yeni süper kahraman filmlerinin duyurusuna da kendi internet sitesinde yer vermektedir (www.warnerbros.com, 2024).

Günümüze kadar gösterime girmiş ve yakın zamanda gösterime girecek filmler göz önünde bulundurulduğunda görülmektedir ki çizgi romanlardan uyarlama sinema filmleri, daha uzun yıllar popüler endüstri sinemasında, özellikle gişede elde ettikleri ekonomik başarılar ile, baskın olmayı sürdüreceklerdir. Bir IMDb alt markası ve kuruluşu olan Box Office Mojo'nun yayınladığı veriler dikkate alındığında, Disney'in Marvel çizgi romanlarından uyarladığı 10 filmi dünya çapında, gişe hasılatı olarak milyar dolar

¹ IMDb: Sinema ve televizyon sektörleri için üretilen filmlerin ve dizilerin; ayrıca bu film ve dizilerde çalışan oyunculara ve yapım kadrosuna ait bilgilerin arşivlendiği bir internet sitesi olan IMDb, aktivitelerine ilk olarak 1990 yılında başlamıştır. Günümüzde, gelişen teknolojiye ayak uyduran IMDb, hem internet sitesi hem de mobil uygulama üzerinden ulaşılabilir durumdadır. Bir Amazon alt markası olan IMDb, sinema-TV izleyicilerine seyretmek istedikleri filmler ve diziler hakkında temel bilgileri sunar. Üyelik sistemi de içeren internet sitesi, aylık olarak 200 milyondan fazla kullanıcı tarafından ziyaret edilen; 300 milyondan fazla veri içeriğine sahip; 5 milyondan fazla film, dizi arşivi içeren; 9

milyondan fazla oyuncu, yönetmen ve kast ekibi bilgisine sahip dünya genelinde yaygın bir marka ve sinema-TV arşividir. Bu arşivde yer alan film ve dizi içerikleri, 1 ile 10 arasında bir puanlamaya tabi tutulur ve bu puanlama da siteye üye olan ziyaretçiler tarafından gerçekleştirilir (imdb.com, 2022).

² DC Genişletilmiş Evreni, Aralık 2023 içerisinde gösterime giren Aquaman and the Lost Kingdom ile resmen son ermiştir (www.imdb.com, 2024). Bu film öncesinde, on yıllık süreçte gösterime giren tüm filmler de Rotten Tomatoes adlı web sitesinde bir liste halinde sunulmuşlardır (www.rottentomatoes.com, 2024). Dileyenler, tüm filmlere oradan ulaşabilirler.

barajını aşmıştır ve Avengers Endgame (2019), “\$2,799,439,100” ile tüm zamanların en fazla hasılat elde eden ikinci sinema filmi konumundadır.³ Her ne kadar sayı olarak geride kalmış olarak görünse bile Warner Bros.’un da milyar dolar hasılat barajını geçen 4 tane DC filmi bulunmaktadır.⁴ Box Office Mojo’nun dünya çapında en yüksek hasılat elde eden 200 filmlik listesinin tamamına bakıldığında, bu filmlerde 45’inin Marvel ve DC çizgi romanlarından uyarlanmış filmler oldukları görülecektir. Listeye giren 45 film içerisinde de 24 film, Disney’in Marvel Sinema Evreni filmleridir; 200 filmlik listenin %12’lik kısmı sadece tek bir şirkete aittir (www.boxofficemojo.com, 2024). Disney ve Marvel’ın elde ettiği bu ekonomik başarı, çizgi romandan yapılan uyarlamaların artışı tetikleyici bir unsur görevi görmektedir.

Bu bağlamda; çizgi roman-sinema uyarlama ilişkisi açısından “\$2,799,439,100” ile sinema tarihinin en fazla gişe hasılatı elde etmiş ikinci filmi Avengers: Endgame (2019) ve 2024 yılı itibarıyla “\$2,052,415,039” hasılat ile altıncı sırada bulunan Endgame’in ilk bölümü konumundaki Avengers: Infinity War/Yenilmezler: Sonsuzluk Savaşı (2018), seçilen örnekler olarak uyarlandıkları çizgi romanlar olan Infinity Gauntlet ve Infinity War ile karşılaştırılarak değerlendirileceklerdir. Bu değerlendirme, karakter ve hikâye benzerlikleri-farklılıkları, bakış açısı ve uyarlama türü üzerinden gerçekleştirilecektir. Bu amaçla, öncelikle adı geçen çizgi romanların künyesinden, hikayesinden, karakterlerinden ve bakış açısından bahsedilecektir. Ardından, aynı şekilde filmlerin hikayesi, karakterleri ve bakış açısı belirtilecektir. Son olarak da sunulan bilgiler eşliğinde iki filmin iki çizgi romandan ne şekilde uyarlandığı tartışılacaktır. Etik kurul onayının gerekmediği bu çalışmada herşeyin öncesinde, uyarlamanın ne olduğu, uyarlamada bakış açısının önemi konularında kısa bir açıklama yapılması, örneklerin değerlendirilmesinde yararlı olacaktır.

Uyarlama Türleri ve Bakış Açısı

Uyarlama, bir alandaki bir unsurun başka bir alana taşınması ve yeni alanın kurallarına göre dönüştürülmesidir. Sanat özelinde de durum aynıdır. Bir resim öyküye veya bir roman filme dönüşürken içine doğduğu sanatın özelliklerini tam anlamıyla uyarlandığı alana taşıyamaz. O sanatın sınırları dahilinde değişir, dönüşür, güncellenir ve yeni bir şekil alır.

Bir uyarlamanın, aslı ile yüzde yüz bir benzerlik ve sadakat içermesi beklenemez çünkü her sanatın kendi içinde farklı üretim ve tüketim dinamikleri bulunmaktadır. Uyarlamada; asıl eser (öykü, roman vs.), kaynak noktasıdır ama sonrasında üretilen uyarlama eser (film), kaynağın sunduğu bilgi/hikâye havuzundan seçme, seçmeme, eleme, kısıtlama veya boşluk doldurma yaparak özgün bir yaratım sağlar. Aslına saygı gösterir ama farklı olmaya da çabalar (Çetin Erus, 2005, s.16-17). Temelde üç farklı uyarlama metodu vardır; ana esere tamamen sadık “bire bir uyarlama”, ana eserde kimi değişiklikler yapan “yorumlayarak uyarlama” ve de esinlenme ile sınırlı kalan “serbest uyarlama” (Çetin, 1999, s.152).

Bu çalışma özelinde seçilen iki film, anlatı yapıları ve öykü sarmalları göz önünde bulundurulduğunda orijinal eserler konumundaki çizgi romanlardan yorumlanarak uyarlanmışlardır. Bu sebeple, “yorumlayarak uyarlama” yöntemine daha ayrıntılı bakılacaktır. Bu yöntemde, senaryo yazarı/yönetmen, orijinal esere tam anlamıyla bağlı kalmaz. Hikâyenin temel kısımlarını alır ancak senaryo yazım aşamasında eklemeler ve değiştirmeler gerçekleştirir. Uyarlanan hikâye, yeniden kurulur ve yönetmenin tercihinine göre kimi kısımları vurgulanır. Bunun yapılmasındaki bir diğer amaç ise daha önceki bir zamanda üretilen orijinal eserin filmin üretim zamanına hitap eder hale getirilmesi, dönemin ihtiyaçlarını karşılayacak veya dönem koşullarını sorgulayabilecek bir biçim kazanması, kazandırılmasıdır. Bu uyarlama biçiminde, orijinal eserin özü korunur ama kalan kısımlar yoruma açık hale getirilir. Aynı zamanda bu yöntem, uyarlama filmin bir kopya yerine, biricikliği ve kendi tarzı, kendi çizgisi olan bir eser olmasını sağlar (Çetin, 1999, s.156-157).

Bir uyarlama filmi, kaynak esere sadakati üzerinden değerlendirmek doğru olmayacaktır çünkü sinema kendi başına, kendi kuralları ve yöntemleri olan bir sanat formudur. Ortaya konulan eser bu sebeple zaten başka bir ürün olacaktır. Orijinal eserin ne bire bir çevirisi şeklinde yapılan uyarlamalar, ne de aşırı serbestleşen uyarlamaları değildir yapılması gereken. Senaryo yazarının ve yönetmenin yapması gereken, orijinal eserin özünü doğru yansıtabilmek ve bunu yaparken de sinemanın dili vasıtasıyla biricikleşebilmektir. Uyarlanacak eserin özü korunarak, geçtiği mekân, zaman, hikayedeki karakterler ve

³ Milyar dolar hasılat barajını geçen diğer Marvel filmleri sırasıyla; Avengers: Infinity War (2018)/ “\$2,052,415,039”, Spider-man: No Way Home (2021)/ “\$1,921,847,111”, The Avengers (2012)/ “\$1,520,538,536”, Avengers: Age of Ultron (2015)/ “\$1,405,018,048”, Black Panther (2018)/ “\$1,349,926,083”, Iron Man 3 (2013)/ “\$1,215,577,205”, Captain America: Civil War (2016)/ “\$1,155,046,416”, Spider-Man: Far From Home (2019)/

“\$1,131,927,996” ve Captain Marvel (2019)/ “\$1,131,416,446” adlı yapımlardır (www.boxofficemojo.com, 2024).

⁴ DC’nin milyar dolar hasılat barajını aşan filmleri; Aquaman (2018)/ “\$1,152,028,393”, The Dark Knight Rises (2012)/ “\$1,114,104,809”, Joker (2019)/ “\$1,078,958,629” ve The Dark Knight (2008)/ “\$1,029,315,930” adlı filmlerdir (www.boxofficemojo.com, 2024).

karakterlerin motivasyonlarında değişikliklere gidilebilir ve yorumlayarak uyarlama yöntemi, bunu mümkün kılar (Çetin, 1999, s.157-159).

Uyarlamada (aşağıdaki çizgi roman ve film örneklerinde belirtilecek olan) bakış açısı kavramı da önemlidir. Uyarlamada bakış açısı, orijinal eserin bakış açısına her daim uyulamayacağı, sınırlandırmaların ve değişimlerin zorunlu olması sebebiyle önemlidir. Edebiyatta ve sinemada bakış açıları, benzer oldukları kadar da ayırdırlar. Örneğin; roman yazarı, öyküsünün tamamını birinci şahıs bakış açısıyla anlatmakta özgürdür. Yönetmen de yer yer, seyirci ve karakterler arasında özdeşlik kurabilmek adına öznel bakış açısını kullanır ancak bu bakış açısı, filmin tamamına yayılmak için efektif değildir. Diğer yandan hâkim anlatıcı bakış açısında ise romanın yine sınırsız bir özgürlüğü vardır. Anlatıcının kendini belli bir noktada konumlandırma zorunluluğu yoktur; her şeyi, her açıdan anlatabilir. Ancak sinemada aracı olarak kullanılan kamera, bu duruma sınırlılık getirmektedir. Anlatıcı yine her şeyi görür ama kameranın gösterdiği açıdan görür. Edebiyatın bakış açısındaki öznelliğine ve özgürlüğüne, sinemada kamera konumlandırılması sebebiyle nesnellik ve sınırlılık hâkim olmaktadır (Çetin, 1999, s.94-97).

Gerçekleştirilen bu kısa uyarlama ve bakış açısı tanımlamalarının ardından sonraki başlıklarda sırasıyla seçilen çizgi roman ve film örneklerinin öykü akışları özetlenecektir ki uyarlama sürecinde yaşanan değişimler net olarak ortaya konulabilsin.

***Infinity Gauntlet* ve *Infinity War* Çizgi Romanları⁵**

Infinity Gauntlet ve *Infinity War* çizgi romanları, bütün bir hikâyenin iki parçasını oluşturan eserlerdir. Her iki eserin yazarı da Jim Starlin'dir ve *Marvel Comics*'in neredeyse bütün karakterlerini içinde barındıran epik bir hikâye ortaya koymuştur. Ancak Jim Starlin sadece hikâyelerin yazarı ve *Thanos* ile *Gamora* gibi bazı karakterlerin yaratıcısıdır. Oysa kullandığı birçok karakter çok daha öncesinde, Marvel bünyesinde yaratılmıştır ve karakterlerin çoğunun yaratıcısı ise Stan Lee'dir. Bu sebeple, çizgi romanlara geçmeden önce, Marvel için çok önemli bir figür olan Stan Lee'den kısaca bahsetmek yerinde olacaktır.

Tam adı Stanley Martin Lieber olan 1922 New York doğumlu Stan Lee, Marvel bünyesinde yazar, editör ve yayıncı olarak görevler almıştır. Uzun yıllar çalıştığı Marvel'da, *Spider-Man*, *Hulk*, *Doctor Strange*, *Fantastic Four*, *Iron Man*, *Daredevil*,

Thor, *X-Men* ve daha birçok karakterin ortak yaratıcılığını üstlenmiş; Marvel'ı, bir yayın grubunun alt organizasyonu olmaktan çıkarıp başlı başına bir marka haline getirmiştir. Yarattığı karakterler ve hikayeler ile birlikte çizgi romanlarda paylaşımlı evren düzenini geliştirmiş, devamlılığı olan hikayelerin artışı sağlamıştır. Uzun yıllar süren emeğinin sembolik bir karşılığı olarak da çekilen her Marvel filminde küçük bir sahnede yer almıştır (www.imdb.com, 2024). Ailesinin ekonomik durumu iyi olmadığı için okulu bırakmak zorunda kalan Stan Lee, o zamanlar adı *Timely* olan ama sonrasında kendisinin Marvel olarak değiştireceği dergide işe girmiş ve 1942'de ilk hikayesini yazmıştır. Bu hikâye, bir *Kaptan Amerika* macerasıdır. Stan Lee'nin en aktif dönemi ise 1960'lı yıllardır. Örümcek Adam, Fantastik Dörtlü, Hulk ve Daredevil gibi birçok karakter, Stan Lee tarafından bu dönemde yaratılmışlardır. Yarattığı birçok karakter ile hem çizgi roman hem de sinema dünyasına kaynaklık eden Stan Lee, 2018 yılında hayatını kaybetmiştir (www.kitapyurdu.com, 2024).

Infinity Gauntlet

Infinity Gauntlet, Jim Starlin tarafından yazılan, George Perez ve Ron Lim tarafından da çizilen bir Marvel Comics hikayesidir. 1991 yılında ABD'de 6 sayı şeklinde (ilk sayı 1 Temmuz 1991), bölüm bölüm yayınlanan ve daha sonra da kitaplaştırılan *Infinity Gauntlet*, 2016 yılında ise *Gerekli Şeyler* yayınevi tarafından Türkçe olarak basılmıştır (Starlin, 2019a).

Karakter kullanımı bakımından oldukça zengin olan çizgi romanda, irili ufaklı roller ile birlikte 60'tan fazla Marvel karakteri yer almaktadır. Bu karakterler arasında özellikle *Thanos*, *Doctor Strange*, *Silver Surfer*, *Ölüm Hanım* ve *Adam Warlock*, hikâyenin akışına etkileri bakımından ön plana çıkmaktadırlar. Bunun yanında, *Kaptan Amerika*, *Wolverine*, *Hulk*, *Nebula*, *Eros*, *Mephisto*, *Thor*, *Doctor Doom* ve daha birçok karakter, yan rollerde yer almaktadırlar. Bireysel karakterlerin yanı sıra, *Skrull* ve *Kree* gibi Marvel ırkları, *Avengers*, *X-Men* ve *Fantastic Four* gibi süper kahraman takımları, *Odin*, *Zeus* ve *Osiris* gibi mitolojik tanrılar ve de *Galactus*, *Eternity* ve *Living Tribunal* gibi Marvel evreninin kozmik/tanrısal varlıkları da hikâye akışı boyunca okurun karşısına çıkmaktadırlar (Starlin, 2019a).

Çizgi Romanın Özeti ve Bakış Açısı

Temmuz tarihli ilk sayıda, evrende artan nüfusun ölen kişi sayısından fazla olmasından rahatsızlık duyan Ölüm Hanım,

⁵ Bu başlık altında yer alan çizgi roman özetleri sırasında adı anılacak süper kahramanlar, süper kahraman takımları, çizgi romana özgü ırklar vs. için link üzerinden (Marvel Characters,

Super Heroes, & Villains List | Marvel) ulaşacağınız Marvel internet sitesinin "Marvel Characters" sayfasını inceleyebilir, tanımadığınız karakterler ve diğer unsurlar hakkında bilgi alabilirsiniz.

daha önce ölmüş olan Thanos'u, bu dengesizliği gidermesi için hayata döndürür ama Thanos, Ölüm Hanım'ın ondan yapmasını istediği görevi üstlenmek yerine onu kandırır ve *Sonsuzluk Taşları* olarak bilinen güçlü nesnelere peşine düşerek hepsini ele geçirir. Uzayı, zamanı, gücü, gerçekliği, zihni ve ruhu, yani evrenin temellerini kontrol etmeye yarayan taşları toplayan Thanos, onları *Sonsuzluk Eldiveni'*ne takar. Böylece, her şeye kadir bir tanrı haline gelir. Yine de ölümlülere özgü bir zaaf barındırır içinde. O, Ölüm Hanım'a aşıktır. Onun aşkını kazanabilmek için yapamayacağı şey yoktur. Tehlikenin ilk farkına varan ise Silver Surfer olur ve *Destroyer Drax* ile birlikte Thanos ile savaşır ama bir tanrı haline gelen Thanos, her ikisini de mağlup edip ruh taşının içine mahkûm eder. Ruh taşının içindeki ruh dünyasında ise Silver Surfer'ın karşısına Adam Warlock çıkar. Ruh dünyasını yöneten kişi olarak Warlock, Surfer'ı tekrar dış evrene çıkarır. Surfer ise dünyaya, Doctor Strange'e giderek Thanos hakkında uyarıda bulunur. Bu sırada Thanos, uzay boşluğunda kendine bir kale inşa eder. Ölüm Hanım'ı da yanına getirip kraliçesi olmasını teklif eder ama ihanete uğradığını düşünen Ölüm, hiçbir şekilde Thanos ile iletişim kurmaz. Bu noktada Thanos'un yordakçısı gibi etrafında dolanan Mephisto devreye girer ve Ölüm Hanım adına konuşarak Thanos'a tavsiyelerde bulunur. Ölüm'ü etkilemesi gerektiğini söyler. Yarattığı saray ve torunu Nebula'ya yaptığı işkence yeterli gelmeyince, Mephisto ona ilk baştaki yeniden diriltirme amacını hatırlatır. Eğer sorumluluğunu yerine getirirse Ölüm'ün bundan etkileneneğini söyler. Böylece Thanos, Sonsuzluk Taşlarının gücünü kullanarak bir parmak şıklatması ile evrendeki tüm canlı nüfusunun yarısını yok eder ve bütün gezegenleri karışıklığın içine sürükler (Starlin, 2019a, s.5-45).

2 Ağustos tarihli ikinci sayıda ise parmak şıklatmasından kurtulan kahramanlar dünyada ortaya çıkan kaosu önlemeye çabalarlarken, Thanos'u engellemek için Asgard yani Odin'in evinde toplanan mitolojik tanrılar, saldırının etkisiyle burada mahsur kalırlar. Öte yandan Skrull ve Kree ırkları da yaşanan olayların sorumluluğunu birbirine yükleyerek savaş hazırlıklarına başlarlar. Galactus başta olmak üzere diğer kozmik güçler de Thanos'un durdurulması için hamlelerini yaparlar. Doctor Doom da bu sırada neler olduğunu ortaya çıkarmak için Silver Surfer'ın peşine düşer ve Doctor Strange'in evine baskın verir. Yine uzayın başka bir tarafında yani Titan adlı uyduda Thanos'un abisi Eros da ortadan kaybolur ama onu Thanos kendi sarayına ışınlayıp işkence etmektedir. Her şeyin en çok karıştığı anlarda, ölen birinin bedeninde yeniden uyanarak ruh dünyasından çıkan Adam Warlock, Doctor Strange'in evine gelir ve Thanos'a karşı bir savaş çağrısı gerçekleştirir (Starlin, 2019a, s.47-86).

3 Eylül'de yayınlanmış olan üçüncü bölümde, Doctor Strange

ve Silver Surfer ile buluşan Adam Warlock, Strange'in yardımıyla Avengers'a ulaşır ve Thanos ile savaşabilmek için kahramanları bir araya getirir. Kaptan Amerika, Hulk, Thor, Örümcek Adam, Demir Adam, Wolverine ve daha birçok diğer isim bu savaşta yer almayı kabul ederler. Ayrıca eski bir düşman olan Doctor Doom da Avengers ile birlikte savaşmayı kabul eder ancak gizli bir amacı vardır. Kahramanlar Avengers karargahında toplanırlarken, Warlock ve Silver Surfer, kozmik varlıkları da savaşa dahil edebilmek için onlarla buluşmaya giderler. Galactus, Eternity, Kronos, Watcher, Living Tribunal ve diğer kozmik varlıklar bu toplantıda yer alırlar ancak Watcher Eternity ve Living Tribunal savaşa dahil olmayı kabul etmezler, diğerleri ise destek verirler. Toplantı bitiminde karargâha geri dönen Warlock, burada Hulk ve Wolverine için özel bir görev belirler. Onlardan buldukları ilk fırsatta Thanos'u öldürmelerini ister çünkü bu ikilinin kahramanlık anlayışları grubun kalanına göre daha esnekler. Bu sırada Thanos, yaklaşan düşman için hazır bir şekilde beklemektedir ve Ölüm'ü kışkırtmak için kendine eş olarak kendi suretinden *Terraxia* adlı bir varlık oluşturur. Bu olaydan kısa süre sonra Warlock'un planı doğrultusunda Doctor Strange'in açtığı portal üzerinden bütün kahramanlar Thanos'un sarayına varırlar (Starlin, 2019a, s.89-129).

4 Ekim tarihli dördüncü sayıda, Adam Warlock'un planı dahilinde bütün Avengers üyeleri Thanos'a saldırırlar ancak aslında hepsi feda edilen askerlerdir ve Thanos karşısında kazanma şansları yoktur. Onların görevi Silver Surfer için bir açıklık yaratmak ve Surfer'ın eldiveni çalmasını sağlamaktır ama savaş başlayınca Mephisto devreye girer ve Thanos'u kandırıp ilahi güçlerini baskılamasını sağlar. Eğer savaş kaybetme riski olduğu halde kazanırsa Ölüm'ün bunu beğeneceğini söyleyerek Thanos'u manipüle eder. Güçlerini bastıran Thanos ile savaşan kahramanlar, ona darbe vurmaya başarırlar. Eldivenini kaybetme riski doğduğunda ise hata yaptığını anlayan Thanos, güçlerini serbest bırakır ve neredeyse tüm kahramanları yok eder. Ne Doom ne de Surfer taşları alamaz, Wolverine ve Hulk da Thanos'u öldürme konusunda başarılı olamazlar. İşler bu noktaya geldiğinde ise Warlock, kozmik varlıkları savaş alanına davet eder; Eternity de diğerlerinin yanındadır (Starlin, 2019a, s.132-171).

5 Kasım tarihli beşinci sayıda, Avengers'ı yenen ve hatta birçoğunu da öldüren Thanos, bu defa karşısında kozmik varlıkları bulur ve iki karşıt güç arasında savaş başlar. Savaş o kadar şiddetli bir hal alır ki yaşananlardan bütün evren etkilenir. Dünya yörüngesinden kayar. Ancak bütün muazzam güçlerine karşın kozmik varlıklar Thanos'u yenemezler ve tutsak edilirler. Bu defa, adeta evrenin kendisi olan Eternity ortaya çıkar ve Thanos ile hakimiyet için

savaşa tutuşurlar ama Eternity de Thanos'u yenemez. Bütün düşmanlarını alt eden Thanos ise fiziki bedenini geride bırakarak evrenin kendisi ile bütünleşir ama bu bir hatadır çünkü böylece ona gücü veren ve fiziki bedeninde bulunan taşlar açıkta kalır. Bu sırada da hiç beklenmeyen bir şekilde işkenceden bitkin düşmüş Nebula, hareketini gerçekleştirip eldiveni kapar ve gücü ele geçirir. Thanos'tan intikam almak için sarayı yok eder. Thanos'un eşi ölür ama Doctor Strange Thanos'un kendisini kurtarır. Böylece Adam Warlock, Nebula'dan taşları almasına yardım etmesi için Thanos'u ikna eder çünkü Warlock'a göre Thanos kendini hiçbir zaman o güce layık görmediği için kaybetmeyi istemiştir. Thanos da dahil olduktan sonra kalan Avengers üyeleri yeniden toplanır ve hep birlikte saldırıya geçerler ama yine başarısız olurlar. Artık savaş, Nebula'ya karşı Thanos, Warlock, Silver Surfer ve Doctor Strange şeklinde olacaktır (Starlin, 2019a, s.173-212).

6 Aralık tarihli son sayıda ise Thanos ile güç birliği yapan Warlock, Nebula'yı kandırarak taşları ondan almaya çabalar. Thanos'un işkenceleri sonrasında akli dengesi çok sağlam olmayan Nebula, tuzağa çabuk düşer ve her şeyi Thanos'un parmak şıklatmasının öncesine getirir. Ancak bu durum, Thanos'un tutsak ettiği kozmik varlıkları da serbest bırakır. Böylece Nebula onlar ile mücadele ederken, Adam Warlock ise ruh taşının içindeki ruh dünyasına girer. Nebula, kozmik varlıkları yenmeyi başardığında da bu defa Warlock'un ruh taşını kontrol etmesi ile eldiven üstündeki hükmünü yitirir. Yere düşen eldiven için herkes birbiri ile itişirken ortaya çıkan Warlock, gücün yeni sahibi olur ve tanrı konumuna yükselir. Bu sırada Thanos ise kendini havaya uçmuş gibi göstererek kaçır ve başka bir gezegende inzivaya çekilir. Geleceğe ışınlanan Warlock onu bulur ama olduğu yerde yaşamasına müsaade eder. Warlock'un taşları kullanmasıyla her şey eski haline döner, düzen sağlanır ve çok az kişi gerçekten ne yaşadığını hatırlar (Starlin, 2019a, s.215-255).

Infinity Gauntlet, genel anlamda "hâkim (tanrısal) bakış açısı"⁶ ile yazılıp çizilmiş bir hikâyeye sahiptir. Okur, aynı hikâyeyi birçok farklı yönüyle görür. Bir an Adam Warlock ve Silver Surfer'ın planlarını takip ederken, başka bir an Thanos'un neler yaptığından haberdar olup hikâyeye evreninin

başka bir tarafında gerçekleşen olaylar hakkında da bilgi sahibi olur. Ancak çizgi romanın görsel bir eser oluşu, hâkim bakış açısını sınırlandıran bir anlatı ortaya koyup hikâyeyi "üçüncü kişi (sınırlı) bakış açısı"⁷ ile de yakın kılmaktadır. Çizgi romanın yazarı, anlattığı tüm olaylara ve karakterlerine hakimdir. Ancak hikâyeye, çerçeveler içinde, kare kare sunulduğu için okur, aynı anda birçok olayı takip ediyor olmasına rağmen bu olayları her daim belli bir açıdan görmektedir. Hâkim anlatı içinde bir sınırlılık söz konusudur. Çizgi romanda, hâkim anlatıcı konumundaki yazarın anlattığı hikâyeye, çizerlerin çerçeveleri ile sınırlandırılmaktadır. Okur/izleyici, yazarın anlattığı her şeyi okur, izler ama bunu çizerlerin koyduğu sınırlar içinde, onların gösterdiği kadar yapar. Bu sebeple çizgi romanın hâkim bakış açısı, klasik romandan daha çok sinemanın hâkim bakış açısına yakındır. Birinde çizerlerin çerçeveleri anlatıyı sınırlandırırken, diğerinde ise bu işlevi kameranın konumu üstlenir. Sonuç olarak; *Infinity Gauntlet*, hâkim bakış açısı ile yazılan ancak sınırlandırılmış bakış açısı ile çizilen bir eserdir.

Infinity War

Infinity War, 1991 yılında yayınlanan *Infinity Gauntlet* hikâyesinin devamıdır. Yine Jim Starlin tarafından yazılan hikâyeye, 1992 yılı boyunca 10 bölüm ve ekstralalar şeklinde Marvel bünyesinde yayınlanmıştır. Ron Lim, Tom Raney ve Angel Medina, serinin çizerleri olarak görev almışlardır. 2017 yılında ise, tıpkı *Infinity Gauntlet* gibi, Egemen Görçek çevirisi ile Gereklî Şeyler tarafından Türkiye basımı gerçekleştirilmiştir (Starlin, 2019b).

Infinity Gauntlet hikâyesinde yer alan karakter çeşitliliği, bu öyküde de artarak devam etmiştir. Diyaloglar ve monologlar yoluyla hikâyede yer alan 55-60 arası karakter bulunmaktadır ve bunlar dışında da birçok karakter görsel olarak arka planda yer alarak kalabalık savaş sahnelerinde görünürler. Bu hikâyede ön plana çıkan karakterler arasında Thanos, Adam Warlock, *Magus*, Gamora, Doctor Doom, *Kang* ve Galactus yer almaktadır. Yine Örümcek Adam, Demir Adam, Thor, Kaptan Amerika, Dr. Strange, Hulk ve Wolverine gibi popülerliği olan diğer karakterler de yan

⁶ Hâkim (Tanrısal) Bakış Açısı: Bu bakış açısında yazar-anlatıcı, olayların tümüne hakimdir. Her şeyi görür, her şeyi bilir ve bütün karakterlerin düşüncelerine hakimdir. Aynı zamanda hikâyeye evreninin her yerindedir, her şeyi takip eder. Hâkim anlatıcı, anlattığı öyküye, sınırsız bir şekilde, her açıdan yaklaşabilir; onu istediği şekilde sunabilir. Bazen bir karakterin gözünden anlatabilir hikayesini, bazen de gökyüzünden bakan bir kuş gibi. Hâkim anlatıcı, olayları sınırsız bir şekilde sunabileceği gibi çeşitli örneklerde bizzat yorumlarıyla da hikâyeye dahil olma gücüne sahiptir (Gianetti, 1982, s.326; Çetin Erus, Romanda..., s.231).

⁷ Üçüncü Kişi (Sınırlı) Bakış Açısı: Bu bakış açısı, hâkim anlatıcının

değiştirilmiş, sınırlandırılmış bir versiyonudur. Bu bakış açısında yazar, hikâyeyi her şeye hâkim olarak değil, olayları sınırlı bir şekilde gözlemleyen ve yaşananların dışında kalan bir kişi konumundan anlatır. Bu bakış açısında yazar, her şeyi tek bir açıdan görür ve o şekilde yorumlar. Karakterlerin iç dünyası hakkında bilgisi yoktur; onların düşüncelerini okuyamaz. Aynı anda birçok olaya ve mekâna hâkim olamaz ve hâkim olduklarında da bakışı her daim sınırlıdır (Gianetti, 1982, s.327; Çetin Erus, Romanda..., s.231).

rollerde hikâyeye katkı sağlamaktadırlar. Kozmik varlıklar olan Eternity ve Living Tribunal da bu öyküye dahil olmaktadır. Ayrıca hemen hemen bütün Marvel süper kahraman takımları, ortak düşman ile mücadele edebilmek adına bu hikâyede bir araya gelirler; Avengers, Fantastic Four, X-Men, X-Factor ve daha fazla ekip ile bu ekiplere mensup kahramanlar, tek bir ortak güç şeklinde birleşirler. Jim Starlin, okuruna *Infinity War*'da da yeniden bol karakterli bir hikâyeye sunmaktadır (Starlin, 2019b).

Çizgi Romanın Özeti ve Bakış Açısı

Infinity War'un hikayesi, 1 Haziran 1992 tarihli sayı ile başlar. Bu bölümde Thanos, *Infinity Gauntlet* olaylarından sonra inzivaya çekildiği gezegende hayatına devam etmektedir ama laboratuvarında yaptığı gözlemler ile evrenin enerji dengesinde bir bozulma olduğunu fark eder ve aynı zamanda da izlendiği hissine kapılır. Bu his doğrudur da çünkü Thanos'un suretine sahip başka birisi, onu gözlemlemektedir. Evrende bir şeylerin ters gittiğini anlayan Thanos, üzerindeki çiftçi kıyafetlerini çıkarır ve eski kostümüne bürünüp gezegenden ayrılır. Takip ettiği enerji izi sayesinde önce Eternity'yi bulur ve bu devasa kozmik varlık, birisi tarafından bilinçsiz hale getirilmiştir. Ayrıca Galactus da Eternity'nin durumundan haberdardır ve o da kendi araştırmasını başlatır. Yoluna devam eden ve yakaladığı enerji kaynağını takip eden Thanos, bir uzay üssüne ulaşır; burada hem kendisini takip eden kopya hem de Adam Warlock'un kötü ikizi Magus ile karşılaşır. Bu sırada dünyada ise Demir Adam, Wolverine, Örümcek Adam ve *Mr. Fantastic* de kendi kopyalarının saldırısına uğramaktadırlar. Yaşanan bu saldırıların ardından Mr. Fantastic, Avengers, X-Men ve diğer birçok kahraman takımını Fantastic Four binasına çağırır. Amaçları, yeni ortaya çıkan evrensel bir tehdide karşı birlikte savaşmaktır. Diğer taraftan Doctor Doom da yaşanan enerji dalgalanmalarından haberdardır ve bu gücün kaynağını ele geçirmek için kendine bir müttefik edinir. Gelecekte gelen bir kötü olan Kang ile ittifak kurar. Magus ise elinde tuttuğu süper kahraman kopyaları ve gizemli güç kaynağı ile Thanos'a gövde gösterisi yaptıktan sonra onu serbest bırakır çünkü gidip Adam Warlock'u bulmasını ve ona haber vermesini ister. Thanos da dediği gibi yaparak dünyaya gelir ve *Canavar Adası* adı verilen yerde Adam Warlock ile *Sonsuzluk Gözcüleri* adlı takımını bulur. Bu takımda, Gamora, *Trol Pip*, Drax ve *Moondragon* yer almaktadırlar (Starlin, 2019b).

2 Temmuz tarihli ikinci sayıda, hikâyeye üç ana hat üzerinde ilerlemektedir. Bir yanda Fantastic Four üssünde toplanan kahramanlar, bir yanda evreni tehdit eden enerji kaynağını arayan Galactus ve ekibi ile onlarla aynı şeyin peşindeki Doom ve Kang ikilisi, son olarak da Thanos ile buluşan

Sonsuzluk Gözcüleri. Elbette tüm bu olayları izleyen ve manipüle eden Magus'u da unutmamak gerekir. Kahramanların hikâyeye çizgisinde; bütün takımlar evrensel tehdit için bir araya toplandıklarında, *Hawkeye* ve Örümcek Adam toplantıya katılamazlar çünkü kopya Demir Adam onlara saldırıp bayıltır. Ancak Wolverine, kopya saldırılarından kurtulmayı başarmıştır ve toplantı salonuna gelir. Gelmesiyle de ortalık karışır çünkü Mr. Fantastic ve Demir Adam'ın birer kopya olduklarını iddia eder. Bu iddialar üzerine başlayan tartışma büyür ve tüm kahramanlar bir iç savaş yaşarlar. Savaşın sonunu getiren şey ise sahte Mr. Fantastic'in patlattığı gama bombası olur. Diğer bir çizgide ise Doom ve Kang, enerjinin kaynağını ararken Galactus ile karşılaşınca kendilerini gizlerler. Galactus da kendi ekibini kurmuştur. Silver Surfer ve Dr. Strange ile birlikte *Nova* adlı ateş gücü bulunan bir kişi daha Galactus'a eşlik etmektedir. Canavar Adası'nda ise her ne kadar Gamora karşı çıkmış olsa bile Warlock, Magus'a karşı Thanos ile ittifak kurar. Sonrasında ise tüm ekip gizlice Ölüm Hanım'ın sarayına girerek *Sonsuzluk Kuyusu*'na ulaşırlar. Bu kuyudan Magus'un nasıl ortaya çıktığını ve gücünün kaynağının ne olduğunu öğrenmeye çalışırlar. Magus, aslında Adam Warlock'un gelecekteki kötü bir diktatör versiyonudur ama uzun zaman önce bizzat Warlock tarafından onun zaman çizgisi silinmiş ve Magus yok edilmiştir. Ancak Warlock, sonsuzluk eldivenini ele geçirip ilah haline geldiğinde işler değişmiştir. Daha üstün bir ilah olma kararı alan Adam Warlock, sonsuzluk taşlarının gücünü kullanarak içindeki iyiliği ve kötülüğü atmıştır ama dışarı atılan kötülük, cisim kazanarak Magus haline gelmiştir. Magus'un gücünün kaynağını ise farklı boyutlardan topladığı beş nesne oluşturmaktadır. Tüm bunları kuyudan öğrenen Warlock ve ekibi, daha fazlasını öğrenemeden Ölüm Hanım'a yakalanınca kaçmak zorunda kalırlar (Starlin, 2019b).

3 Ağustos tarihli üçüncü sayıda, süper kahramanlar gama bombası saldırısından kurtulmayı başarırlar ama bu karışıklıkta bir portal açarak gelen Magus, hem kendini kahramanlara gösterir hem de kopya kahramanları alarak kaçır. Artık düşmanın kim olduğunu öğrenen kahramanlar, Kaptan Amerika önderliğinde bir saldırı ekibi oluştururlar ve büyücülerin yardımıyla ışınlanarak Magus'un peşine düşerler. Bu sırada Magus ise kopya ordusunu geride kalan kahramanların üstüne yollar ve bir savaş çıkar. Diğer taraftan Galactus'un ekibi de arayışlarının sonuna yaklaşırlar ama bunu önlemek isteyen Magus, onlara saldırır ve araçlarını patlatır. Doom ve Kang da takiplerini sürdürürken kendilerini herkesten gizlerler. Sonsuzluk Gözcüleri ise Magus'u tuzağa düşürmek için planlar yapmaktadırlar ama tuzağa düşen kendileri olur ve Kaptan Amerika'nın ekibi onların konumuna ışınlanır (Starlin, 2019b).

4 Eylül tarihli dördüncü sayıda, Fantastic Four karargahında

savaş tüm hızıyla sürerken Sonsuzluk Gözcüleri ile kahramanlar takımı da savaşımaya başlarlar. Bu sırada Doom ve Kang, Magus'un karargahına varan ilk ekip olarak içeri sızarlar. Kahramanlar kendi aralarında savaşırken oraya varmayı başaran Galactus ekibi, duruma müdahale eder ve hem dünyadaki hem de uzaydaki savaşı bitirirler. Galactus, kopyalara giden enerjiyi kesince dünyadaki kopyalar yok olur ve uzaydaki ekip de mücadeleyi bırakıp birlikte çalışmayı kabul eder. Ancak birçok kahraman Thanos'a güvenmemektedir. Yine de baştaki üç farklı ekip bir bütün haline gelmeyi başarmıştır. Artık Magus'un alternatif evreninde buldukları için Thor asıl evrene yollar çünkü onun çekici üzerinden sinyal aktarımı yapılabileceği değerlendirilecektir. Bu şekilde dünyanın uydusuna ışınlanan Thor, iki evrenin iç içe geçmek üzere olduğu gerçeği ile yüzleşir. Geri kalanlar ise Sonsuzluk Taşlarının kullanılması gerektiğine karar verirler ve böylece Warlock, tüm taşları Sonsuzluk Gözcülerinden geri alarak eldivene takar ama bir sorun vardır; eldiven çalışmaz çünkü Warlock tanrısallıktan vazgeçtiği zaman Living Tribunal, taşların tekrar birlikte kullanımını yasaklamış ve yetkiyi de Eternity'ye vermiştir. Ancak mevcut durumda Eternity bilinçsiz haldedir. Böylece Galactus, yanına Gamora'yı da alarak Eternity ve Living Tribunal'ın olduğu yere ışınlanır. Galactus'un gidişinden sonra ise Magus hemen ortaya çıkar çünkü her şey planladığı gibi olmuştur ve hem Adam Warlock'u hem de taşları ele geçirerek kaçar. Tüm bu yaşananların ardından, kahramanlar son çare olarak Galactus'un nihai yıkım silahını Magus karşısında kullanmaya karar verirler ve bunu yapacak kişi olarak da *Quasar* seçilir (Starlin, 2019b).

5 Ocak tarihli beşinci sayıda, Thanos'un yönlendirmesi ile nihai yıkım silahını kullanmaya gönüllü olan Quasar, silahı ateşlemek için hazırlıklarını yaparken Magus ise planının son aşamasına geçebilmek adına Galactus'u ve Living Tribunal'ın vereceği kararı beklemektedir ancak bu sırada Doom ve Kang hamlelerini yapıp Magus'u tek başına yakaladıkları anda taşları almak için ona saldırırlar ama taşların hiçbiri tarafından elde edilmesini istemeyen Warlock da kavganın bir parçası olur. Magus taşların gücünü kullanamadığı için Doom ve Kang üstünlüğü ele geçirir ve Magus kaçmak zorunda kalır. Bu andan itibaren ise Doom hamlesini yapar ve Kang'a ihanet edip saldırır. Onu etkisiz hale getirir. Sonrasında da Warlock da zaten etkisiz hale getirildiği için Magus'un peşine düşer ve onu yakalar. Ancak tam eldiveni ele geçireceği sırada, Magus taşları kullanma hakkını kazanır çünkü o ana ve yaşananlara paralel olarak Living Tribunal taşlar ile ilgili kararın Eternity'ye ait olduğunu söylediği için Galactus, Gamora'yı bir neşter olarak kullanıp Eternity'yi iyileştirmiş ve ondan taşların kullanımı için izin almıştır lakin taşların Magus tarafından ele geçirildiğini bilmemektedir. Böylece Magus, taşların yeni efendisi olup elde ettiği gücüyle

Doom'u yener ve sonrasında da Warlock'a işkence etmeye başlar. Üstelik nihai yıkım silahının da kendi üstünde kullanılmasını engeller. Başarısızlığa uğrayan kahramanlar ise son bir saldırı için Magus'un karargahına baskın verirler (Starlin, 2019b).

6 Kasım tarihli altıncı sayıda, kahramanlar takımı Magus'un karargahında kopyalar ile savaşırken Galactus, Gamora ve Thor da buluşma noktasına geri dönerler. Aynı zamanda Thanos da kendi kopyası ile bir savaşa girer ve bu sırada iki evren hızla birleşmektedir. Ancak kahramanların savaşı boşunadır çünkü Magus, tek bir parmak şıklatması ile kendi kopya askerlerini yok edip bütün orijinalleri de tutsak eder. Ancak bu sırada, kendi kopyasını yenen Thanos çıkıp gelir ve Magus'a saldırır. Thanos'un saldırısından kaçınmak için geri çekilen Magus, bu defa da Adam Warlock'a yakalanır. Taşlara temas eden Warlock, güç üstünde söz sahibi olur ve iki tanrısal varlığın savaşı başlar. Bu savaş, Magus'un karargahını yıkar ve kahramanlara da zarar verecekken Galactus, gemisini çağırıp herkesi kurtarır. Savaş giderek şiddetli bir hal aldığı için ise hem Eternity hem de Infinity ortaya çıkarak Warlock'un yanında savaşa dahil olurlar. Böylece Magus mağlup edilir. Ancak bu mağlubiyetin asıl sebebi Magus'un hiçbir zaman altı sonsuzluk taşına sahip olmamasıdır. Warlock, asıl gerçeklik taşı gizli koruyucusundan hiç almamıştır. Thanos ile bir plan kurup sadece Magus'u manipüle etmiştir. Yenilen Magus, ruh dünyasına hapsedilir ve orada ruhların bile görmediği bir gölge olur. Sonrasında ise her şey eski haline getirilir, taşlar yeniden gözcülere dağıtılır ve Thanos inziva gezegenine geri döner. Barış ve denge sağlanmıştır ama Thanos dışında kimsenin fark etmediği bir şey vardır. Magus'un ilk başta sahip olduğu muazzam güç kaynağı olan kozmik küpler kayıptır ve Warlock'un iyi yanı tarafından ele geçirilmişlerdir. Bu gözden kaçan detayın ileride sorun yaratacağı kesindir (Starlin, 2019b).

Altıncı sayının ardından gelen bölümler ise temel hikâyenin ara kısımları şeklindedir. 7 Ağustos tarihli yedinci sayı, Adam Warlock ve Sonsuzluk Gözcülerinin Canavar Adası'nı nasıl kendileri için karargâh haline getirdiklerini anlatır ve hikâyeyi Thanos'un gelişine bağlar.

8 Eylül tarihli sekizinci sayı, Sonsuzluk Gözcüleri ile kahramanların savaşı başlamadan önce gözcülerin o arada neler yaptığını anlatır. Bu sayı, Gamora'nın gelecekte olanları Zaman Taşı sayesinde görmesi, Warlock'u bu konuda uyarması ve üvey babası Thanos ile kavga etmeleri üzerine kuruludur.

9 Ekim tarihli dokuzuncu sayı, Galactus ile gidip Eternity'yi kurtaran Gamora'nın bu süreçte neler yaşadığını anlatırken

aynı zamanda da onun genç yaşlarına, başına gelen kötü olaylara ve Thanos ile olan ilişkisine odaklanır. Gamora'nın Galactus tarafından bir araç gibi kullanılması, gençliğindeki kötü bir olayı, tecavüze ve işkenceye maruz kaldığı bir günü hatırlatır. O gün, onu kurtaran ve sonrasında da bedeninin hasarlı parçalarını değiştirerek şimdi olduğu kadına çeviren kişi Thanos'tur.

10 Kasım tarihli onuncu sayı ise Thanos'un kopyası ile olan savaşına odaklanır. Magus'un karargahına yapılan son baskın sırasında Thanos, kopyası ile karşılaşır ve ilk başta anlaşmazlık Magus'u birlikte yok etmeyi düşünürler ama Magus ikiliye taşların gücünü kullanarak bir oyun oynar ve buldukları yerden sadece bir Thanos'un çıkacağını söyler. Böylece ikisi epik ve de yıkıcı bir savaşa girerler. Kopya bir ara üstünlüğü ele geçirir ama sonunda galip ayrılan orijinal Thanos olur ve üstelik kopyasını da özümser; *Infinity Gauntlet* olayları sonrasında kaybettiği hırsını ve zayıflayan karanlık tarafını yeniden kuvvetlendirir.

10 bölümün ardında gelen ekstra Thanos hikayeleri ise onun ruhen Ölüm Hanım'ın sarayına gidişini, burada onun askerleri ile savaşmasını, Ölüm'ün kendisi ile karşılaşarak bedenine geri dönmelerini anlatır. Ölüm, bir amaç uğruna Thanos'u huzuruna çağırır ve ona bir teklifte bulunur. Adam Warlock'u öldürdüğü taktirde Thanos'un aşkını kabul edecektir ama Thanos, belki de hayatında en çok istediği şey bu olduğu halde Warlock'a ihanet etmemeyi seçer çünkü Ölüm'e güvenemez. Üstelik gördüklerinin bir rüya olup olmadığı da belli değildir.

En son hikâye ise Thanos'un evini temizletirken yıllar önce Gamora'ya aldığı oyuncak bebeği bulması hakkındadır. Bu hikâyede, Gamora ile Thanos'un baba-kız ilişkisinin içinde sevgi olan başka bir boyutu yansıtılır. Yıllar önce küçük Gamora, Thanos'u suikaste uğramaktan kurtarmıştır (Starlin, 2019b).

Bu eser, bakış açısı yönünden değerlendirildiğinde, öncülü konumundaki *Infinity Gauntlet* ile benzer bir anlatıma sahiptir. Yazarın aynı kişi, yani Jim Starlin oluşu, hikâyenin anlatım dilinin, bakış açısının devamlılığı açısından önemli bir etkidir ve yazar, bu hikâyede iç monologlara daha fazla yer vererek hâkim bakış açısını daha da pekiştirmiştir. Özellikle Doctor Doom ve Kang ikilisinin diyalog-ç iç monolog durumları hikâye boyunca sıkça tekrar etmiştir. Bir yandan birbirleri ile konuşmaları okura sunulurken, aynı zamanda da zihinlerinden geçen asıl düşünceler yansıtılmıştır. Yazar,

kullandığı karakterlerin sadece hareketlerine değil, aynı zamanda düşüncelerine de hakimdir. Hikâye akışı boyunca birçok karakterin daha düşünceleri okura yansıtılır. Aynı zamanda yine çoklu hikâye çizgisi kurgusu kullanımı da hâkim bakış açısını güçlendirmektedir. Yazar, en baştan itibaren aynı amaca giden farklı grupların maceralarını okura sunar. Okur, aynı anda hem dünyada hem de uzayın derinliklerinde olup bitenlerden haberdar olur. Ancak bakış açısındaki sınırlılık meselesi, bu eserde de devam eder. Yazarın hâkim bakış açısı, çizgilerin çerçeveleri ile sınırlandırılır. Okuyucu/izleyici, adeta bir röntgenci şeklinde bütün olayları hep belli açılardan görme şansını elde eder ya da daha doğrusu buna mecbur edilir. Bu çerçeveler içindeki kısıtlanmış görsel anlatı, hem çizgi romanın biricikliği sağlayan en önemli özelliği hem de onun klasik roman karşısındaki zayıf kalan yönüdür. Klasik romanın anlatı özgürlüğü karşısında, çizgi roman ise görsel dilinin zenginliğine sığınır. *Infinity War* çizgi romanında da sınırlandırılmış bir hâkim bakış açısı kullanılmıştır.

***Avengers Infinity War ve Avengers Endgame Filmleri*⁸**

Avengers: Infinity War/Yenilmezler: Sonsuzluk Savaşı (2018) ve *Avengers: Endgame (2019)* filmleri, karakterlerini ve hikayelerini Marvel çizgi romanlarında alan 2024 yılı itibarıyla birbiri ile bağlantılı ve birbirinin devamı niteliğindeki 33 filmlik *Marvel Sinema Evreni*'nin 19. ve 22. filmleri olarak 2018 ve 2019 yıllarında vizyona girmişlerdir. İki parçadan oluşan tek bir bütün olarak kabul edilebilecek bu filmler, merkezine Sonsuzluk Taşları'nı ve Avengers ile Thanos arasındaki mücadeleyi almaktadırlar.

Avengers: Infinity War/Yenilmezler: Sonsuzluk Savaşı

2018 yılında vizyona giren 2 saat 29 dakika uzunluğundaki filmin yönetmen koltuğunda iki kardeş birlikte yer almaktadır. Daha öncesinde Marvel için *Captain America: The Winter Soldier/Kaptan Amerika: Kış Askeri (2014)* ve *Captain America: Civil War/Kaptan Amerika: İç Savaş (2016)* filmlerini de yönetmiş olan Anthony Russo ve Joe Russo, bu filmin yönetmenleridirler (www.imdb.com, 2024).

2 saat 29 dakikalık süresi boyunca, yaklaşık 40 Marvel çizgi roman karakteri, kendilerine bu film içinde yer bulur ve bu karakterlerin birçoğu önceki filmlerde de yer almışlardır. Filmin hikayesinde ön plana çıkan karakterler ise Thanos, Gamora, Thor, Dr. Strange, Demir Adam ve Kaptan Amerika'dır. Bu ana karakterler dışında, Örümcek Adam, Hulk, *Galaksinin Koruyucuları*, *Vision* ve *Kara Panter* gibi

⁸ Bu başlık altında yer alan sinema filmi özetleri sırasında adı anılacak süper kahramanlar, süper kahraman takımları, çizgi romana özgü ırklar vs. için link üzerinden (Marvel Characters,

Super Heroes, & Villains List | Marvel) ulaşacağınız Marvel internet sitesinin "Marvel Characters" sayfasını inceleyebilir, tanımadığınız karakterler ve diğer unsurlar hakkında bilgi alabilirsiniz.

diğer popüler Marvel kahramanları ya da takımları da filmde yer almaktadırlar (www.imdb.com, 2024).

Filmin Özeti ve Bakış Açısı

Filmin hikayesi *Thor Raganarok* (2017) filminin bittiği yerden, yani Thor ve Asgard halkını taşıyan uzay gemisinin Thanos'un saldırısına uğramasıyla başlar. Thanos, Loki'nin elinde bulunan uzay taşını elde etmek için gemiye saldırmıştır. Bu saldırı sonucunda, gemide bulunan Asgard halkının yarısı katledilir, aynı zamanda Heimdall ve Loki de öldürülür. Uzay Taşı'nı ele geçiren ve öncesinde de Güç Taşı'nı elde etmiş olan Thanos, uzay gemisini havaya uçururken Thor'u da ölüme terk eder. Bu olaylar sırasında gemide bulunan Hulk ise Thanos'a saldırmış ama mağlup olduktan sonra Heimdall sayesinde dünyaya ışınlanarak kurtulmuştur (Russo vd., 2018).

Uzay Taşı'nın ardından bu defa Gerçeklik Taşı'nın peşine düşen Thanos, *Thanos'un Çocukları* olarak anılan dört komutanını da Zihin ve Zaman taşları için dünyaya gönderir. Heimdall'ın dünyaya yolladığı Hulk ise Bruce Banner formuna döner ve evine düştüğü Dr. Strange'e olanları anlatır. Bunun üzerine Strange, Tony Stark ile temas kurar. Onlar düşman için hazırlık yapamadan *Ebony Maw* ve *Cull Obsidian* New York'a gelirler ve savaş başlar. Hulk formuna dönüşemeyen Bruce Banner, savaşa yardımcı olamaz ama o sırada bir okul gezisinde olan Peter Parker, Örümcek Adam kostümünü giyerek Demir Adam'a yardıma gelir. Kahramanların çabasına rağmen *Ebony Maw*, Dr. Strange'i yakalar ve uzay gemisi ile kaçar çünkü Zaman Taşı ondadır. Demir Adam ve Örümcek Adam da gemiye sızmayı başarırlar ve Tony, Peter'a yeni Demir Örümcek zırhını verir. Gemide *Ebony Maw* ile tekrar savaşan kahramanlar onu alt edip uzay boşluğuna fırlatırlar. Sonrasında ise savaşı dünyadan uzaklaştırmak için Thanos'un evi olan Satürn'ün uydusu Titan'a giderler (Russo vd., 2018).

Galaksinin Koruyucuları ise Asgard enkazına varıp orada Thor'u bulup kurtarırlar. Ondan neler olduğunu öğrendikten sonra ise iki ekibe ayrılırlar. *Star Lord*, Gamora, Drax ve *Mantis*, Thanos'un peşinden, gerçeklik taşını almasını engellemek için giderler. *Rocket* ve *Groot* ise Thor ile birlikte madenci cücelerin gezegenine Thor'a yeni bir silah almaya giderler (Russo vd., 2018).

Dünyada ise *Proxima Midnight* ile *Corvus Glaive*, Zihin Taşı'nı almak için Vision'ın peşine düşüp onu İskoçya'da *Scarlet Witch* ile birlikte bulurlar. Taşı almak üzere oldukları anda ise Bruce Banner'dan haber alan Kaptan Amerika ve ekibi gelip onları kurtarır. Sonrasında da hep birlikte Avengers karargahına dönerler. Burada *War Machine* ve Bruce ile

buluşurlar. Daha sonra ise Zihin Taşı'nı Vision'ın kafasından ayırabilmek amacıyla üstün teknolojiye sahip Wakanda'ya giderler (Russo vd., 2018).

Gerçeklik Taşı, *Koleksiyoncu* adlı bir kişinin elindedir ve Star Lord ile ekibi onun mekanına giderler ama geç kalmışlardır. Thanos üçüncü taşı da almıştır. Üstelik Ruh Taşı'nın yerini bilen Gamora'yı da kaçar ve kız kardeşi Nebula'nın hayatı karşılığında taşın yerini söylemesini ister. Nebula'yı kurtarmak isteyen Gamora, bunu kabul etmek zorunda kalır ve Thanos'u ruh taşı barındıran Vormir adlı gezegene götürür. Bu sırada hapisten kaçan Nebula, Star Lord ile iletişim kurup onu Titan'a çağırır. Üvey babası ile Vormir'e giden Gamora buradan dönemez çünkü Thanos, onu Ruh Taşı için kurban eder. Böylece dördüncü taşı da almış olur (Russo vd., 2018).

Demir Adam'ın takımı ile Galaksinin Koruyucuları, benzer zamanlarda Titan'a gelince aralarında çatışma çıkar ancak sonrasında Thor'u tanıyor oluşları ve ortak düşmanlarının Thanos olduğunu anlamaları üzerine birlikte bir saldırı planı yaparlar. Thanos geldiğinde birlik halinde ona saldırırlar. Savaşın ortasında Nebula'da gelip destek verir ve hep birlikte Thanos'u yakalamayı başarırlar. Ancak tam eldiveni alacakları sıradan Star Lord'un öfke krizi geçirip Thanos'a saldırması başarısızlığı getirir. Gamora'nın öldüğünü öğrenen Star Lord, öfkesini kontrol edemez. Böylece fırsat yakalayan Thanos, kahramanlar takımını mağlup eder. En son direnç gösteren kişi Demir Adam olur ancak Thanos'a gücü yetmez. Thanos'un onu öldürmesini engelleyen ise Dr. Strange olur ve hayatını bağışlaması karşılığında Zaman Taşı'nı Thanos'a verir. Zaman Taşı'nı da ele geçiren Thanos, son taş için dünyaya gider (Russo vd., 2018).

Thanos'un gelişinden çok önce ise Wakanda'da savaş başlamıştır. Kahramanların amacı, Kara Panter'in kardeşi Shuri zihin taşını Vision'dan ayırana kadar zaman kazanmak ve sonrasında ise taşı yok etmektir. Ancak düşman güçlerinin üstünlüğüne karşı fazla direnemezler. Tam bu anda ise Thor, yeni silahı ve kendi ekibi ile savaş meydanına ışınlanır. Cücelerin yanına giden Thor, Thanos'un eldiveninin de orada yapıldığını ve sonra tüm cücelerin öldürüldüğünü öğrenmiş ve ardından kalan tek cüce olan *Eitri* ile birlikte ocağı yeniden çalıştırarak *Stormbreaker* adlı savaş baltasını yapmıştır. Yeni silahı ile daha da güçlü hale gelen Thor, savaşı kahramanların lehine çevirir. Ancak o, düşman savaş gemilerini yok etmekle meşgulken ortaya çıkan Thanos, geri kalan kahramanları etkisiz hale getirerek Zihin Taşı'nı Vision'dan söküp alır ve onu öldürür. Olay yerine varan Thor, baltası ile Thanos'a saldırıp onu yaralar ancak parmaklarını şıklatıp evrendeki tüm canlı nüfusunun yarısını yok etmesini engelleyemez. Savaşı Thanos kazanmıştır. Bütün komutanları ve değer

verdiği kızı Gamora, bu savaşta ölmüşlerdir ama o başarmıştır. Böylece amacına ulaşan Thanos, inzivaya çekileceği gezegene gider ve huzur içinde gün batımını izler (Russo vd., 2018).

Avengers: Infinity War (2018) filmine kullandığı bakış açısı yönünden bakıldığında; tıpkı çizgi romanlarda olduğu gibi, filmin hikayesinin de “hâkim (tanrısal) bakış açısı”⁹ ile anlatıldığı görülür. Yönetmenler, hikâyeyi birçok yönüyle izleyiciye sunarlar. Aynı anda birçok farklı mekân ve karakter, kurgu kullanımıyla seyirciye sunulur. Yakın çekim-genel çekim gibi birçok kamera açısının birlikte kullanımı, öznel bakış açısını da filme dahil etmektedir ama anlatıdaki baskın unsur hâkim bakış açısıdır. Seyirci, farklı mekanlardaki karakterlerin hareketlerine ve mekanların kendilerine hakimdir. Aynı anda hem Titan’daki hem de Wakanda’daki savaşları ve bu savaşlardaki her bir karakterin neler yaptığını görürler. Seyirci, filmi hâkim anlatıcının konumundan izler.

Avengers: Endgame

Infinity War’dan bir yıl sonra 2019’da gösterime giren *Avengers: Endgame*, 3 saat 1 dakikalık süresi ile önceki yılın filminden yarım saat daha da uzun bir filmidir ve yönetmen koltuğunda da yine Russo Kardeşler yer almaktadır (www.imdb.com, 2024).

Endgame’de karakter çeşitliliği daha da artmıştır. Önceki filmlerde yer almış en az 55 karakter, bu filmde de kısa veya uzun, hikâye boyunca rol almışlardır. Bu filmde asıl ön plana çıkan karakterler, Demir Adam ve Kaptan Amerika’dır. Onları, Thanos, Thor, Hawkeye, Hulk, Black Widow ve Nebula gibi karakterler takip etmektedirler ama son savaş sekansı geldiğinde bu filme kadar Marvel Sinema Evreni’nde sunulan neredeyse tüm karakterler, o sahnelerde yer almıştır (www.imdb.com, 2024).

Filmin Özeti ve Bakış Açısı

Film, hikâye olarak, tam anlamıyla *Infinity War (2018)*’un

bittiği yerden başlamaktadır. Evrendeki nüfusun yarısı yok olduğunda emeklilik hayatı yaşayan Hawkeye da ailesinin tamamını kaybeder ve film bununla başlar. Sonrasında ise Galaksinin Koruyucularının uzay gemisinde mahsur kalan Demir Adam ve Nebula görülür. Parmak şıklatmadan sonra hayatta kalanlar olarak gemiyle Titan’dan ayrılmışlar ama sonrasında yakıtları bitince dünyaya varamadan uzay boşluğunda mahsur kalmışlardır. Demir Adam açlıktan ölmek üzereyken *Kaptan Marvel* onları bulur ve dünyaya, Avengers üssüne geri getirir. Sonrasında ise geriye kalan kahramanlar, Thanos’un peşine düşüp taşları almak ve her şeyi düzeltmek için aynı gemi ile Thanos’un gezegenine yolculuk ederler. Saldırı ekibinde Kaptan Amerika, Thor, Hulk Buster zırhı giyen Bruce Banner, Black Widow, War Machine, Kaptan Marvel, Nebula ve Rocket yer alır. Thanos’un gezegenine vardıklarında ne ordu ne de başka bir şey ile karşılaşılır. Yalnızca, bir çiftçi gibi sade bir hayat yaşayan Thanos vardır. Onu hemen yakalarlar ve Thanos’un taşların gücünü kullanarak taşların kendilerini yok ettiğini öğrenirler. Bu sonuç onları çaresiz bırakır ve öfkesine hâkim olamayan Thor, Thanos’u öldürür (Russo vd., 2019).

Aradan 5 yıl geçer. Black Widow, Avengers üssünü idare etmektedir ve şıklatmadan kurtulan diğerleri ile dünya düzenini korumak için çalışmaktadır. Kaptan Amerika ise şıklatma mağdurları ile rehabilitasyon toplantılarına katılmaktadır. Hayatları böyle bir düzene oturtulmuşken, *Ant-Man and the Wasp (2018)* filminin sonunda kuantum evreninde, tam şıklatma anında mahsur kalan *Ant-Man*, şans eseri bir şekilde tekrar dünyaya dönüş yapar ve bulunduğu dünyayı değiştirmek için bir çözüm önerisi ile Avengers üssüne gider. Sunduğu çözüm ise zaman yolculuğudur çünkü kuantum boyutunda zaman farklı işlemektedir. Kaptan Amerika’yı ve Black Widow’u bu fikre ikna etmeyi başarınca, hep birlikte Demir Adam’a giderek yardım isterler ama Tony bunu kabul etmez çünkü artık bir kızı ve bir ailesi, yani kaybedecekleri vardır. Böylece, ikinci en iyi seçenek olan Bruce Banner’a giderler ancak artık o ne Bruce ne de Hulk’tur. Yaptığı deneyler sonucunda Bruce’un aklını ve Hulk’un kaslarını tek beden haline getirmiştir. Ancak ekibin

⁹ Sinemasal hâkim bakış açısı, klasik roman yazımında kullanılan bakış açısından kimi yönleri ile farklılık göstermektedir. Klasik, edebi anlamda hâkim bakış açısı, roman yazarını anlattığı hikayedeki her unsura hâkim kılar. Anlattığı hikâyeyi ve hikâyenin karakterlerini yönlendirmede sınırsız güce sahiptir. Her şey onun kontrolü altındadır; her şeyi görür ve bilir (Çetin, 1999, s.186-187). Romanda hâkim bakış açısı bir tercihtir, oysa film üretiminde neredeyse bir zorunluluktur. Yönetmen, işlediği hikâyeyi, kurgunun gücünü kullanarak, seyirciye farklı açılardan sunar. Aynı olayı hem geniş çekimle hem de yakın çekimler ile anlatarak “birinci şahıs (öznel) bakış açısı” ile hâkim bakış açısını harmanlar, kaynaştırır. Aynı zamanda, yine kurgu kullanımıyla, zaman-mekân

sınırlılıklarını da aşar. Paralel ve zincirleme kurgu teknikleri ile farklı zaman dilimlerinde ve mekanlarda geçen olayları birbirine bağlar. Kurgu, sahne ve kostüm düzenlemesi ve de oyuncu seçimleri, sinemanın hâkim bakış açısını romanınkine yaklaştırır ancak romanda anlatıcının kendine has dili ve söylemi, sinemaya aktarılamaz. Sinemadaki kamera kullanımı, bu hakimiyeti kısıtlar; yönetmenin hakimiyeti, kameranın gördüğü alan içindedir. Ancak sinemada her zaman bir hâkim bakış açısı bulunmaktadır çünkü film perdeye yansıtıldığında, izleyen seyirci, her daim tek bir karakterin gördüğünden ve bildiğinden daha fazlasını görür perdede (Çetin, 1999, s.187-188).

karşısındaki bu yeni varlık, Hulk'tan daha zeki ama Bruce Banner'dan daha aptal bir tavır sergilemektedir. Yine de daha iyi bir çareleri olmadığı için onu ikna ederler. Ancak Bruce'un yönettiği zaman yolculuğu deneyleri başarısız olur çünkü bu onun uzmanlık alanı değildir (Russo vd., 2019).

Demir Adam, ekibe bu olaya karışmayacağını söylemiş olsa bile, Peter Parker'ın kaybını hala atlatabilmiş değildir ve bu sebeple kuantum boyutu ve zaman yolculuğu üzerinde çalışıp ne yapılması gerektiğini çözer. Böylece üsse gelip ekibe yardımını sunar. Demir Adam'ın gelişi ve zamanda yolculuğun mümkün olmasıyla birlikte, Avengers ekibi toplanmaya başlar. Demir Adam, Kaptan Amerika, Black Widow, Rocket, Hulk, Ant-Man, War Machine ve Nebula hemen karargâhta toplanırlar ama iki sorunlu üye vardır. Black Widow, Japonya'ya giderek ailesinin kaybindan sonra bir anti-kahraman haline gelip kendi adaletini uygulayarak kanunsuzları öldüren Hawkeye'yi bulur. Ona ailesini kurtarmanın bir yolunu bulduklarını söyleyip onu ikna eder ve geri getirir. Thor ise daha sorunlu bir haldedir. Thanos'u durdurmayı başaramadığı için depresyona giren ve Norveç'te yeni kurulan *Yeni Asgard* şehrinde adeta evine kapanan Yıldırım Tanrısı'nı getirmek için Rocket ve Hulk oraya giderler. Bir şekilde onu da ikna ederler ama artık eski halinden eser yok gibidir. Saçı sakalı birbirine karışmış, göbekli ve sürekli alkol tüketen bir kişi olmuştur (Russo vd., 2019).

Ekip toplandıktan sonra, zaman makinesi inşa edilir ve ilk deneme için Hawkeye gönüllü olur. Kendi geçmişinde, ailesinin hala sağ olduğu bir zaman çizgisine gider ve gelir. Cihazın çalıştığı onaylandıktan sonra ise gidilecek zaman dilimleri belirlenir. Üç ekibe ayrılan kahramanlar, üç farklı zaman çizgisinden altı Sonsuzluk Taşı'nı almak için yolculuğa çıkarlar. Kaptan Amerika, Demir Adam, Hulk ve Ant-Man'den oluşan ilk ekip, 2012 yılına, New York Savaşı'na giderler. Avengers ekibinin ilk kez birlikte savaştığı bu tarihte, Zihin, Uzay ve Zaman Taşları aynı şehirde bulunmaktadır. Hulk, Zaman Taşı'nı alır; Kaptan Amerika ise Zihin Taşı'nı ama Demir Adam ve Ant-Man, Uzay Taşı'nı almayı başaramazlar. Üstelik hem Kaptan Amerika'nın kendi geçmişi ile dövüşmesi ve *Kış Askeri*'nin yaşadığını ona söylemesi hem de Loki'nin Uzay Taşı ile kaçması, bu zaman çizgisini değiştirir (Russo vd., 2019).

Başarısızlığın telafisi için, Kaptan Amerika ve Demir Adam, zamanda daha da geriye gidip *Shield* üssünden Uzay Taşı'nı çalarlar ve bu sırada Kaptan Amerika, sevdiği kadın olan *Ajan Carter*'i ve Demir Adam da babasını görür. Ayrıca ilk Ant-Man olan *Hank Pym*'den de zaman yolculuğu için kullanılan daha fazla *Pym Partikülü* çalarlar (Russo vd., 2019).

Thor ve Rocket ise 2013 yılındaki Asgard'a giderek Thor'un eski sevgilisi *Jane Foster*'in vücudundaki Gerçeklik Taşı'nı alırlar ve bu sırada Thor da annesi ile karşılaşır. Annesi, başka zaman diliminden gelen oğluna toparlanması için öğüt verir ve ayrılmadan önce Thor, kendi zaman çizgisinde kırılmış olan çekicini de yanında götürür ve hala layık olduğunu anlar (Russo vd., 2019).

2014 yılına giden ekip ise ikiye ayrılıp Güç ve Ruh Taşları'nın peşine düşerler. War Machine ve Nebula, Morak adlı gezegende Güç Taşı'nı alırlar. Black Widow ile Hawkeye ise Ruh Taşı için Vormir'e, ne bedel vermeleri gerektiğini bilmeden, giderler. Nebula'nın yarı robot olması, ekibin planını sekteye uğrattır çünkü zihni, o zaman dilimindeki Nebula ile ortak bir ağa bağlanır ve 2014 yılındaki Thanos, Avengers'ın planını öğrenir. Nebula kendi zaman dilimine ışınlanmadan onu yakalayıp esir alırlar ve kullandıkları teknolojiyi de ele geçirirler. Bu sırada Vormir'de ise iki yakın arkadaş birbirlerini korumak için kavgaya tutuşurlar. Her ikisi de kendini feda edip ötekini korumak ister. Sonunda kazanan Black Widow olur ve kendini uçurumdan atarak kurban eder. Böylece Ruh Taşı ile dönen kişi Hawkeye olur. 2014 yılından gelen Nebula da casus olarak orijinal olanın yerine geçer. Black Widow'un acısıyla sarsılan orijinal Avengers üyeleri, onun fedakarlığının boşa gitmemesi için hemen yeni bir eldiven yaparak taşları ona takarlar ve Hulk eldiveni kullanır ama sağ kolu ağır hasar alır. Bu sırada Nebula ise 2014 yılına bir geçit açarak Thanos'un uzay gemisini öykü zamanına, 2023 yılına getirir. Avengers üyeleri taşların işe yarayıp yaramadığını anlayamadan uzay gemisi üstlerine bombalar yağdırır ve karargâh tamamen yıkılır (Russo vd., 2019).

Bombalama hiçbir Avengers üyesini öldüremez ama hepsi farklı yönere dağılır. Enkaz altında ezilmek üzere olan Hulk, War Machine ve Rocket'ı Ant-Man kurtarır. Hawkeye ise Sonsuzluk Taşları'nı bulur ve onları Thanos'un askerlerinden kaçıtır. Casus Nebula onu kandırıp taşları aldığı anda ise asıl Nebula ile 2014 yılından gelen ve Thanos'a ihanet eden Gamora, gelip taşları kurtarırlar. Thanos ise uzay gemisinden iner. Ardından Kaptan Amerika, Demir Adam ve Thor üçlüsü hep birlikte ona saldırırlar ancak Kaptan Amerika'nın Thor'un çekicini kullanması bile Thanos ile boy ölçüşmelerine yetmez ve mağlup olurlar. Thanos bütün ordusunu yeryüzüne indirdiğinde bile pes etmeyen Kaptan Amerika, tek başına ordunun karşısına dikilir. Tam bu anda ise 5 yıl önce kaybolan bütün kahramanlar, Wakanda ordusu, Asgard askerleri, büyücüler ve çok daha fazlası, büyücülerin açtığı portallar ile savaş meydanına gelerek bir ordu oluştururlar (Russo vd., 2019).

İki ordunun meydana inmesiyle son savaş başlar. Bir yandan da Sonsuzluk Taşları'nı elde etme mücadelesi sürer. Taşları

Hawkeye'dan Kara Panter alır, ondan da Örümcek Adam. Thanos, taşların peşine düştüğünde ise onu durduran Scarlet Witch olur. Thanos, karşısına çıkan bu güçlü düşmandan kurtulamayınca, uzay gemisinin savaş alanını bombalaması emrini verir. Bombardıman başladıktan kısa süre sonra, Kaptan Marvel gelerek savaşa dahil olur ve Thanos'un gemisini tek başına yok eder. Sonrasında ise yüzeye inerek Örümcek Adam'dan taşların takılı olduğu eldiveni alır. Yapması gereken şey, taşları Ant-Man'ın minibüsündeki zaman makinesine ulaştırmaktır ama olanların farkına varan Thanos, minibüsü yok edip taşları ele geçirir. Bu sefer, Kaptan Marvel, Thor, Kaptan Amerika ve Demir Adam, taşları yeniden kullanmasını engellemek için mücadele ederler. Ancak kazanmanın tek bir yolu vardır; Demir Adam'ın kendini feda etmesi gerekmektedir. Dr. Strange, sırf bu sebeple, bu potansiyel gelecek için Zaman Taşı'nı Titan'da Thanos'a vermiştir. Böylece Demir Adam, saldırıyormuş gibi yaparak Thanos'u oyalayıp taşları eldivenden kendi zırhına aktarır ve taşları kullanarak düşman ordusunu yok eder. Ancak taşların muazzam gücü Demir Adam'ı da öldürür (Russo vd., 2019).

Demir Adam ve Black Widow'un ölümünün üstüne, taşları kendi zamanlarına götüren Kaptan Amerika da geri dönmez ve başka bir zaman çizgisinde bir ömür geçirdikten sonra yaşlı bir adam olarak döner. Ant-Man ve Hawkeye, ailelerine dönerler. Thor ise kendine yeni bir amaç bulmak için halkını *Valkyrie*'nin yönetimine bırakıp Galaksinin Koruyucularına katılır ve dünyadan ayrılır (Russo vd., 2019).

Hikayesi bu şekilde sonlanan *Endgame* (2019) filmi, Russo Kardeşler'in *Infinity War* (2018) filminde kullandıkları "hâkim bakış açısı" yöntemini sürdürmektedir. Yine seyircinin birçok karaktere, birçok mekâna ve de birçok olaya aynı anda hâkim olacağı bir hikâye kurgusu takip edilir. Çekim yöntemi olarak öznel açılara yer verilir elbette ancak yönetmenlerin ortaya koyduğu sinema dili tanrısaldir. Film boyunca, zamanda ve mekânda değişimler, atlamalar olur. Kahramanlar, gezegenler ve zaman dilimleri arasında yolculuk ederlerken bütün süreç seyirciye sunulur. Ancak bu sunuş hiçbir zaman tam anlamıyla bir karakter gözünden olmaz. Hemen hemen her sahnede, geniş plan çekimler ile kullanılan tanrısal dil hatırlatılır; mekanlar, geniş plan çekimler ile sunulur ve seyircinin karakterlerin görmediği unsurlara da hâkim olması sağlanır. Film dili ve tekniği, seyircinin hâkim bakış açısı ile hikâyeyi takip etmesini sağlar. Kameranın çerçevesi ve konumlandırılışı her ne kadar bu hakimiyeti, tıpkı çizgi roman çerçeveleri gibi, sınırlandırıyor olsa dahi, filmin kurgusu ve çekim açıları, seyirciye her daim filmdeki bir karakterin görüp bilebileceğinden daha fazla bilgi sağlamaktadır.

Marvel Comics'ten Uyarlayan Disney-Marvel

Önceki başlıklar boyunca, seçilen iki çizgi roman ve iki film özetlenerek öykü akışlarından, içerdikleri karakterlerden, Sonsuzluk Taşları etrafında şekillenen konularından ve hangi bakış açısı ile yazılıp çizilip çekildiklerinden bahsedilmiştir. Bu başlıktan itibaren ise yukarıda anlatısı özetlenerek sunulan filmlerin çizgi romanlardan nasıl bir tarzda uyarlandığı, nelerin aynı, nelerin farklı olduğu sorusuna cevap aranacaktır.

Seçilen Örnek Eserlerin Uyarlanma Sürecindeki Benzerlikleri ve Farklılıkları

Russo Kardeşler tarafından çekilen *Infinity War* (2018) ve *Endgame* (2019) filmleri, hikayelerini, temel aldıkları çizgi romanlardan yorumlayarak uyarlama yöntemi ile oluşturdukları için kaynak noktası konumundaki çizgi romanlar ile benzer ve farklı birçok yönleri bulunmaktadır. Bu sebeple sırasıyla bu benzer ve farklı yönleri belirtilerek bir değerlendirme gerçekleştirilecektir.

Şunu belirtmek gerekir ki yorumlayarak uyarlama yöntemi tercih edildiği için orijinal eserler ile uyarlamalar arasında farklılıklar, benzerliklerden daha fazladır ama yine de özün korunması gerekliliğinden ötürü çizgi romanın temel noktaları filmlere de aktarılmıştır. İki taraf arasındaki en bariz benzerlik, *Infinity War* ismidir. Çizgi romanların ikincisi ve filmlerin ilki, bu adı kullanmaktadırlar. Ancak aynı zamanda ilk farklılık da bu noktada başlar. *Infinity War* (2018) filmi, hikâyenin başlangıcı olarak, kendisi gibi hikâye başlatıcı konumundaki *Infinity Gauntlet* çizgi romanının hikayesini uyarlamıştır. Yani ilk film, ikinci çizgi romanın adını ve ilk çizgi romanın hikayesini kullanmaktadır.

Çizgi romanlar ve filmler arasında sabit kalan bir diğer unsur ise zamanı, uzayı, ruhu, zihni, gücü ve gerçekliği, kısacası evreni oluşturan temelleri temsil eden ve Sonsuzluk Taşları olarak anılan nesnelere. İki film ve iki çizgi roman boyunca, iyiler ve kötüler arasındaki savaş, bu taşların ele geçirilmesi üzerine kuruludur. Hem film hem de çizgi roman evrenlerinde taşların tamamına sahip olan kişilerin tanrısal güçler elde edişleri de ortak bir durumdur. Ancak taşların elde edilmiş süreçleri farklılaşmanın yaşandığı bir diğer noktadır. *Infinity Gauntlet* hikayesinde Thanos'un taşları tam olarak nasıl elde ettiği gösterilmez. Sadece Ölüm Hanım'ın gücünü ve Sonsuzluk Kuyusu'nu kullanarak onlara ulaştığı bilgisi verilir ama çok ayrıntılı bir anlatım olmaz. *Infinity War* çizgi romanında ise taşların her biri Sonsuzluk Gözcüleri olarak anılan grubun bir üyesine ve de kimliği belirsiz bir başka kişiye verilmişlerdir. Böylece taşlar, gözcülerden alınır. Film evreninde ise *Infinity War* (2018) filminin tamamı

taşların toplanması süreci ile ilerlemektedir. Aynı şekilde *Endgame (2019)*'de de taşlar yeni baştan toplanır ancak bu sefer bunun için kahramanlar zaman yolculuğu yapmak zorunda kalırlar. Kısacası; taşların varlığı öz olarak sabit tutulurken elde edilmiş süreçlerinde bir yorumlamaya gidilmiştir.

Benzerlik-farklılık durumu karakterler üzerinden de kendini göstermektedir. Demir Adam, Kaptan Amerika, Thor ve Hulk gibi filmlerin ana karakterleri olan kahramanlar, çizgi roman versiyonunda ise yan karakterler konumundadırlar. Çizgi romanda ilk hikâyenin kahramanları Adam Warlock ve Silver Surfer olarak ön plana çıkmaktadır. Aynı şekilde ikinci hikâyede de Adam Warlock ile birlikte başrolü paylaşan kişi Thanos olur. Oysa film evreninde iki filmin kötüsü de Thanos'tur. Elbette Adam Warlock, Silver Surfer ve Magus gibi karakterlerin o tarih için sinema evrenine dahil olmamış olmaları, uyarlamada bazı yorumlamaları zorunlu kılmıştır. Thanos'un parmak şıklatması ile silinen canlıları geri getiren kişi Hulk olur ve bu şekilde Adam Warlock'un film evrenindeki göstereni¹⁰, özdeşi haline gelir. Aynı şekilde *Endgame (2019)* filminde Magus karakterinin oluşturması gereken filmin kötüsü konumunu yeniden Thanos üstlenir ve onun özdeşi/göstereni olarak konumlanır; Magus ise gösterilen konumuna iner. Son özdeşlik ise Adam Warlock ile Demir Adam arasında kurulur. Her iki çizgi roman hikayesinde de eldiveni ele geçirerek evreni kurtaran kişi Adam Warlock'tur ancak tıpkı Hulk örneğinde olduğu gibi taşları kullanıp Thanos'u (Magus'u) yenen Demir Adam, Adam Warlock'un film evrenindeki bir diğer göstereni olarak konumlanır.

İki film boyunca işlenen hikâyede hiçbir kozmik varlığın Thanos'u engellemek için ortaya çıkmamış olması ise uyarlama ve asıl eserler arasındaki temel farklardan birisidir. Marvel evreninin en kudretli varlıklarının büyük çoğunluğu çizgi roman hikayelerinde yer alıp Thanos ve Magus karşısında kahramanların yanında savaşır ancak filmlerde, Galactus, Eternity, Infinity veya Kronos gibi çizgi romanlarda savaşa etki etmiş kozmik varlıklardan hiçbiri yer almaz. Elbette *Marvel Sinema Evreni*'nin ilerleyişi ve şirket

politikaları ile ilgili bir sorundur bu ve yorumlamayı zorunlu kılmaktadır. Bu yorumlama ise Kaptan Marvel'in savaşa katılması ile çözülür. Üstün güçleri ile Thanos'un uzay gemisini tek başına yok eden Kaptan Marvel, kozmik karakterlerin rolünü *Endgame (2019)* filmi için üstlenir.

Yine filmlerde çizgi romanlardan farklılaşan bir diğer unsur ise Thanos'un aile ve memleket ilişkileridir. Çizgi romanlarda, Thanos'un babasının adı *Mentor*'dur ve Eros ise onun kardeşidir. Aynı şekilde Nebula ise Thanos'un üvey kızı değil torunudur ve Thanos'un gezegeni konumundaki Titan'da da yaşam ve bir medeniyet vardır. Oysa film evreninde, Titan tamamıyla yok olmuştur. Ayrıca Ruh Taşı'nı almaya gittiklerinde *Kızıl Kafatası*, Thanos'u Eros'un oğlu olarak çağırır. Thanos ile ilgili çizgi roman ve film arasında değişmediği görülen tek aile ilişkisi ise Gamora'nın üvey kızı oluşudur. Ancak bu noktada da farklılaşma olur. Film evrenindeki Thanos, kızına karşı beslediği sevgiyi, onu öldürmüş olmasına rağmen, daha net göstermektedir. Çizgi roman evrenindeki Thanos çok daha mesafelidir. Ancak onun da kızını sevdiği açıktır.

Uyarlama sırasında mekân tercihlerinin de aynı kalmadığı ve değiştiği görülmektedir. Çizgi romanlarda, her ne kadar dünyada çeşitli çatışmalar yaşanmış olsa dahi asıl savaş her iki seferde de derin uzayda, kötü karakterlerin uzay üslerinde meydana gelmiş ve kozmik varlıkların da dahil olduğu çok daha yıkıcı savaflara sahne olmuştur. Bu savaşlar dünyayı yörüngesinden çıkaracak kadar şiddetlidir. Oysa her iki filmde de savaşların mekânı gezegenler ve bilhassa dünya olmuştur. Bu savaşlarda kendi içinde büyük mücadelelere sahne olur ancak çizgi roman savaşları kadar şiddetli değillerdir. Burada yine iki sanat ve üretim koşullarındaki farklılıklar devreye girmektedir. Klasik roman ile kıyaslandığında çizgi romanın anlatım gücü kısıtlıdır ancak yine de canlı çekim sinemaya oranla bu sınır daha geniştir. Hayali mekanların gerçek dünyaya yansıtılmasının getirdiği zorunluluklar ve aynı şekilde gerçek oyuncular ile yapılacak olan çekimler, uyarlama sırasında mekân değişikliklerini zorunlu kılmaktadır.

¹⁰ Gösteren: Gösterilenle birleşerek göstergeyi oluşturan ses veya sesler bütünü (<https://sozluk.gov.tr/>, 2021). Görsel iletişim ve sanat alanlarında görsel gösterenler de kullanılmaktadır.

Gösterilen: Gösterenin kavram yönü, gösterenle birleşerek göstergeyi oluşturan içerik (<https://sozluk.gov.tr/>, 2021).

Sözlük anlamının dışında, gösteren ile gösterilen ve bu ikisinin birleşiminden ortaya çıkan gösterge kavramları, göstergebilimin ana unsurlarıdır. Göstergebilim ise temel olarak göstergeleri inceleyen bir bilim dalıdır. Gösteren ve gösterilenden oluşan gösterge, yerine geçtiği şeyi, kavramı temsil eden, simgeleyen nesne, renk ve ses gibi unsurlardan oluşmaktadır ki bu unsurlar

daha da arttırılabilir. Gösterge mantığı en iyi dil üzerinden anlatılabilir. Dil, seslerden (gösterenler) ve anlamlardan (gösterilenlerden) oluşmaktadır. Örneğin bir gösterge olarak "tavşan", "t,a,v,ş,a,n" seslerinden/gösterenlerinden oluşur ve doğada yer alan bir hayvanı/gösterileni temsil eder. Göstergeler bu örnekteki gibi basit olabilir ancak aynı zamanda karmaşık göstergeler de vardır. Sanatsal, sinemasal anlatılar, genel olarak daha karmaşık göstergeler üretirler ve kullanırlar (Rifat, 2019, s.11-15). Örneğin yukarıda verilen örnekte Hulk'un Warlock'un yerine geçişi, bu bağlamda karmaşık bir göstergedir çünkü iki karakter arasında sonsuzluk Eldiveni'ni kullanmaları dışında bir bağ yoktur.

Filmler ile çizgi romanları birbirinden ayıran belki de en önemli farklılık ise her iki filmin de ana kötüsü olarak yer alan Thanos'un ideolojisinin ve taşları toplama motivasyonunun değişmiş/değiştirilmiş olmasıdır. Çizgi romanlarda yer alan Thanos ve Magus, hem güce tapıp her şeyi ele geçirmeye çalışan hem de tüm yaratılışa "nihilist"¹¹ bir gözle bakan kişilerdir. *Infinity Gauntlet*'in ikinci sayı, 47. sayfasında yazar Jim Starlin, Sonsuzluk Eldiveni'ni elinde tutan Thanos'un alın hizasına şu yazıyı ilişitir: "Nihilizm tek hükümdar olacak!" (Starlin, 2019a, s.47). *Infinity War* çizgi romanı ise bir nihilist olan Nietzsche'nin şu sözleri ile başlar: "Ve sen boşluğa baktığında, boşluk da sana bakar." (Starlin, 2019b). Jim Starlin, kimi zaman böyle örnekler, kimi zaman ise direkt karakterlerin azından kurduğu cümleler ile Thanos ve Magus'un sahip oldukları nihilist bakışı vurgular. Biri cismen ve mecazen Ölüm'ün kendisine, yani yok olmaya aşık Thanos; diğeri ise hiçlikten, yok oluştan dönmüş olan Magus adlı bu iki karakter, gücü ele geçirmek ve kendileri dışında bir başka şeyi umursamadan hareket etmek motivasyonları ile doludurlar. Ancak sinema evreninde Thanos'un motivasyonu değişir. Çizgi romanda, sırf sevdiğinin gözünü boyamak için evrendeki nüfusun yarısını tereddüt dahi etmeden yok eden Thanos yoktur filmlerde. O, gezegeni aşırı nüfus sebebiyle tükenip yok olmuş bir adamdır. Ancak geçmişindeki bu acı olay, onu bir Tiran¹², bir diktatör haline getirmiştir. Ordusu ile gezegenden gezegene dolaşarak gittiği yerlerdeki nüfusun yarısını rastgele bir şekilde katletmektedir. Bunu ise hayatta kalanların daha iyi bir geleceği olmasını sağladığını söyleyerek savunmaktadır. Ona göre evrenin kaynakları sınırlıdır ve hızla artan canlı nüfus da bu kaynakları çok hızlı tüketmektedir. Onun bu duruma karşı sunduğu çözüm ise soykırım yapmaktır. Her iki Thanos da aynı soykırımı gerçekleştirirler. Bu hareketleri, orijinal eser ile uyarlamanın ortak noktasıdır ancak motivasyon noktasında ayrışırlar. Çizgi roman evrenindeki Thanos, yaptığı şeyi sonuçlarını umursamadan gerçekleştirir çünkü o mutlak güce sahip ve her şeyin ötesindedir. Yaptığı şeyi, sadece yapmak istediği için yapar. Sevdiğini etkilemek adına milyarlarca hayatı hiç düşünmeden feda eder. Ancak sinema evrenindeki Thanos ise taşları toplamayı ve parmak sıklatmayı, gerekirse kendi hayatını da ortaya koyarak, bir görev bilinci ile yapar. Nitekim bu süreçte, her iki anlatı türü (çizgi roman ve sinema) boyunca sevgi gösterdiği tek kişi olan kızı Gamora'yı dahi kurban etmekten dahi tereddüt etmez. Çizgi romandaki Thanos, mutlak kötüye çok daha yakın bir karakterdir; sadece kendi istekleri, arzuları için yaşar. Kahramanlara katılıp evreni kurtardığında dahi, bunu

daha sonrasında gücü kendisi ele geçirmek istediği için yapar. Filmlerde yer alan ise acımasız bir Tiran olarak hüküm sürmesine rağmen tam anlamıyla karanlık, mutlak kötü bir karakter değildir; kötü ya da zararlı olan, kişiliğinden daha çok hareketleri ve güttüğü ideolojisidir. Kendi bireysel hırsları için değil, toplumun yararına olacağını düşündüğü şeyler için kötülük yapar, kötü olmayı göze alır. Ancak sabit fikirlidir ve her şeye kadir bir gücü elde ettiğinde dahi bakış açısı değişmez. Gücü, kendi amacına ve yöntemine dair bir araç olarak kullanır. Başka bir kurtuluş yolu düşünme çabasına girmez.

Değerlendirme ve Sonuç

1990'larda Jim Starlin tarafından yazılan, *Infinity Gauntlet* ve *Infinity War* çizgi romanları, 2018 ve 2019 yıllarında Anthony ve Joe Russo kardeşlerin yönetmenliğini üstlendiği *Avengers: Infinity War* ve *Avengers: Endgame* filmlerine uyarlanmışlardır. Çizgi romanlar, yorumlayarak uyarlama yöntemi ile filmlere dönüştürülmüşlerdir. Hikayelerin yorumlanarak uyarlanması, orijinal ve uyarlama eserler arasında ortaklıklar ve farklılıklar meydana getirmiştir. Bu benzerlikler ve farklılıklar, karakter ve mekân kullanımı, olay örgüsünün ilerleyişi ve de karakter motivasyonları üzerinden kendini göstermiştir.

Filmler ile çizgi romanlar, bakış açısı yönünden ise ortaklık göstermişlerdir. Her iki türe ait eserlerde de hikayeler, hâkim bakış açısı ile aktarılmıştır. Okuyucunun ve seyircinin, hikâye ilerleyişi içerisinde çok fazla mekâna ve çok daha fazla karaktere hâkim olabilmesi için bu bakış açısı kullanılmıştır çünkü hem hikayelerde yer alan karakter sayısı oldukça fazladır hem de uzayda ve zamanda birçok farklı mekânda geçen hikayeler anlatılmaktadır. Tanrısal bakış açısının kullanımı, her iki türde de okurun/izleyicinin hikâyeye hakimiyetini arttırmaktadır. Ancak çizgi romanda çerçeveler ve sinemada ise kamera, hikâyeye anlatımındaki hâkim bakış açısını sınırlandırmakta ve de yönlendirmektedir. Seyirci/okuyucu, sadece çizilen sınırlar içerisindeki her şeye hakimdir. Ancak sınırlamaya karşın, yine de hikâyeye karakterlerinden daha fazlasını bilme imkanına sahiptirler her zaman.

Avengers: Infinity War (2018) ve *Endgame* (2019) filmlerinin başarılı birer uyarlama olduğunu söylemek mümkündür. Sinemaya göre daha geniş anlatma olanağına sahip olan, aslında anlattığı şeyi tam olarak görselleştirebilen bir anlatı formundan uyarlama yapılırken hem çizgi romanların temel

¹¹ Nihilist: Nihilizm yanlısı olan, hiççi, yokçu (<https://sozluk.gov.tr/>, 2021).

Nihilizm: Var olan bütün varlıkları, değerleri ve gerçekleri reddeden bir öğreti (1). Her türlü gerçek varlığı inkâr eden aşırı

bireycilik, hiççilik, yokçuluk (2). Her türlü siyasi düzeni inkâr eden, toplumun birey üzerindeki hiçbir baskısını kabul etmeyen görüş (3) (<https://sozluk.gov.tr/>, 2021).

¹² Tiran: Acımasız, gaddar, despot (<https://sozluk.gov.tr/>, (2021).

hikayesi filme aktarılmış hem de uyarlama sürecinde seçme, ekleme ve çıkarmalar yapılarak bir farklılık ve öznellik de ortaya konulmuştur. Bu filmler, birer çizgi roman uyarlamasıdır ancak kendi hikâyelerini ortaya koymuş, biricikliklerini de elde etmiş eserlerdir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

Box Office Mojo by IMDb, (t.y.). *Top Lifetime Grosses*; [Top Lifetime Grosses - Box Office Mojo](#) (22 Mart 2024).

Çetin Erus, Z. (2005). *Amerikan ve Türk Sinemalarında Uyarlamalar Karşılaştırmalı Bir Bakış*. 1. İstanbul; Es Yayınları.

Çetin Erus, Z. (2005). Romanda Bakış Açısı ve Sinemaya Uyarlanması. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 22, 229-237.

Çetin, Z. (1999). Bir Anlatı Formu Olarak Romanın Sinemaya Uyarlanması. *Doktora Tezi*. İstanbul: T.C. Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo-Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı İletişim Bilim Dalı.

IMDb, (t.y.). Aquaman and the Lost Kingdom; [Aquaman and the Lost Kingdom \(2023\) - IMDb](#) (22 Mart 2024).

IMDb, (t.y.). *Avengers: Endgame*; [Avengers: Endgame \(2019\) - IMDb](#) (22 Mart 2024).

IMDb, (t.y.). *Avengers: Infinity War*; [Avengers: Infinity War \(2018\) - IMDb](#) (22 Mart 2024).

IMDb, (t.y.). *IMDb Top 250 Movies*; [IMDb Top 250 Movies](#) (22 Mart 2024).

IMDb, (t.y.). *Press Room*; https://www.imdb.com/pressroom/?ref=vp_close (7 Nisan 2022).

IMDb, (t.y.). *Stan Lee*; [Stan Lee - IMDb](#) (22 Mart 2024).

Kitapyurdu.com, (t.y.). *Stan Lee*; [Stan Lee kimdir? - Kitapları, Özgeçmişi, İletişim bilgileri \(kitapyurdu.com\)](#) (22 Mart 2024).

Marvel, (t.y.). *Marvel Characters*; [Marvel Characters, Super Heroes, & Villains List | Marvel](#) (22 Mart 2024).

Marvel, (t.y.). *Movies*; [Marvel Movies | Marvel Cinematic Universe \(MCU\) | Marvel Studios Films](#) (22 Mart 2024).

Marvel, (t.y.). *TV Shows*; [Marvel TV Shows, Series, & Programs | Marvel](#) (22 Mart 2024).

Rifat, M. (2019), *Göstergebilimin ABC'si*, 5. İstanbul; Say

Yayınları.

Rotten Tomatoes, (t.y.). DC Movies in Order: How to Watch All 15 DCEU Movies; [DC Movies In Order: How to Watch 15 DCEU Movies and Series Chronologically | Rotten Tomatoes](#) (22 Mart 2024).

Russo, A. ve J. Russo, (2018). *Avengers: Infinity War*. Marvel; Disney.

Russo, A. ve J. Russo, (2019). *Avengers: Endgame*. Marvel; Disney.

Starlin, J. (2019). *Infinity Gauntlet*. E. Görçek (çev.), İstanbul: Gerekli Şeyler Yayıncılık (orijinal baskı tarihi 1991).

Starlin, J. (2019). *Infinity War*. E. Görçek (çev.), İstanbul: Gerekli Şeyler Yayıncılık (orijinal baskı tarihi 1992).

Türk Dil Kurumu Sözlükleri, (t.y.). [Türk Dil Kurumu Sözlükleri \(sozluk.gov.tr\)](#) (20 Ocak 2021).

Warner Bros, (t.y.). DC; [WarnerBros.com | DC | Brands](#) (22 Mart 2024).